

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΙΘΜ. 6 — Φεβρουάριος 1842. — ΤΟΜ. Α΄

ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.

[Συνέχ. ἀπ. Ἱστ. 113 Αριθμ. 5]

Εἰς τὴν τάξιν (κατὰ τὴν χρονολογίαν) τῶν προαναφερθεισῶν ἐπιγραφῶν ἀνάγονται καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐπιτάφιοι, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐφεξῆς.

1. Ἡ ἐπὶ Πεντελίου (*) μαρμάρου εὐρεθεῖσα τὸ 1678 παρὰ τοῦ Γαλλάνδου, εἰς τινα ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίαν. Ἐγινε δὲ αὕτη εἰς τιμὴν τῶν πεσόντων εἰς διαφόρους μάχας, καὶ ἀνάγεται εἰς τὰ 458 πρ. Χρ. Καλεῖται δὲ καὶ ἐπιγραφή τοῦ Νοῦντέλου, διότι ἐστάλη ὑπ' αὐτοῦ εἰς Παρισίους, καθὼς προσέτι καὶ τὸ μάρμαρον τοῦ Βωδελότου, εἰς τὴν ἐξωσίαν τοῦ ὁποίου ἦτο πρότερον.

2. Ἡ εἰς ἕξ δίστιχα διασωζομένη ἐπιγραφή ἐπὶ τινος μνημείου ἀνήκεντος εἰς τὸν Λόρδον Ἐλγῖνον. Εἶναι δὲ εἰς τιμὴν τῶν εἰς τὴν Ποτίδαιαν πεσόντων Ἀθηναίων, ὅτε ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Καλλίας ἐθανατώθη νικήσας τὸ 432 πρ. Χρ. τοὺς Κορινθίους.

3. Ἡ ἐπὶ πλακὸς τινος σωζομένη εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Ἐλγίνου, ἣτις ὑπὸ τοῦ Βισκόντη ὑποτίθεται ὅτι εἶναι κατάλογος τῶν πεσόντων Ἀθηναίων εἰς τὴν μάχην τοῦ Δηλίου, 424 πρ. Χρ., ἐνθα λέγεται ὅτι καὶ ὁ Σωκράτης ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ Ξενοφῶντος.

[*] Τὰ μάρμαρα τοῦ Πεντελίου, ὄρος τῆς Ἀττικῆς, διαφρμίζονται μεγάλως καὶ πάλαι καὶ νῦν. Τὸ ὄρος τοῦτο ἐκαλεῖτο Πάρης καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Παριέδη.

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω, ὀφείλομεν ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὰς δύο ἐμμέτρους ἐπιγραφὰς, εὐρεθεῖσας τὸ 1810, πλησίον τῶν Ἀθηνῶν. — Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν εἶναι πρὸς ἀνάμνησιν ἠρώδης τινος, Πύθωνος τοῦ Μεγαρέως, ὅστις φονεύσας ἰδιοχειρῶς ἐπτὰ ἐναντίους, ἐπανάφερε διὰ τῆς Βοιωτίας (τῆς τότε ἐχθρᾶς μὲ τὴν Ἀττικὴν) τρεῖς φυλάς τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτὸν διὰ σωτῆρά των. Εἶναι δὲ πρὸ τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποχῆς, ἥτοι 356 πρ. Χρ. καὶ συνίσταται ἐξ ἑννέα ἐξαμέτρων, ἐνὸς πενταμέτρου, καὶ τεμμαχίου μίᾳ γραμμῆς. Ἡ ἄλλη, τῆς ὁποίας ἡ ἐποχὴ εἶναι ἀβέβαιος, εὐρέθη ἐπὶ τινος τάφου, καὶ εἶναι εἶδος ἐπωδῆς κατὰ τινος Κτησίου, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς παραδίδεται εἰς τοὺς καταχθονίους θεούς.

Παρεκτὸς δὲ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἀναφέρονται εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καὶ ἄλλαι διάφοροι περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, ἐξ ὧν αἱ πλείοτεραι ἀνάγονται εἰς τὴν δημοκρατίαν τῶν Ἀθηνῶν.

Ὀλίγον τι μεταγενεστέρας ἐποχῆς ἐπιγραφαὶ ἀνεκαλύφθησαν πολὺ πλείοτεραι παρὰ τῶν νεωτέρων. Τὰς ἀξιολογωτέρας τούτων θέλομεν ὑποσυνάψιν ἐνταῦθα.

1. Ἡ ἐπὶ τῆς βάσεως ἀγάλματός τινος τοῦ Οὐρίου Διδῶς, εὐρεθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀγγλων περιηγητῶν Χουέλερ καὶ Σπὸν εἰς Χαλκηδόνα, καὶ σταλεῖσα παρ' αὐτῶν εἰς Λονδῖνον. Συνίσταται δὲ ἐκ τεσσάρων διστίχων, ἅτινα οὐ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνηγέρθη τὸ ἄγαλμα ἀναφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ τεχνίτου Φίλωνος υἱοῦ Ἀντιπάτρου, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε διορίσει νὰ κατασκευάσῃ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἡφαιστίνως. Ἡ ἐποχὴ λοιπὸν αὐτῆς ἀναφέρεται περὶ τὰ 330 πρ. Χρ.

2. Αἱ κατὰ τὸ 1732 ἀνακαλυφθεῖσαι ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς, εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἡράκλειαν, δύο χάλκιναι πλάκες. Εἶναι δὲ πολλὰ ἀξιοσημεῖωτοι αἱ ἐπιγραφαὶ τούτων, ὡς περιέχουσαι τὰ ἀκριβέστερα λείψανα τῆς Δωρικῆς διαλέκτου. Καὶ ἡ μία μὲν ἐκ τῶν πλακῶν τούτων δίδει τὴν γεωδαισικὴν περιγραφὴν μέρους γῆς ἀφιερωμένου

εἰς τὸν Βάκχον κτλ. ἡ δὲ ἄλλη ἐμπεριλαμβάνει τὴν περιγραφὴν ἄλλου τινὸς μέρους γῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν Παλλάδα Ἀθηνῶν. Αἱ πλάκες αὗται εὐρίσκονται τὰ νῦν εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Πορτικῶν, ἡ δευτέρα ἐξ αὐτῶν ὁμοίως ἐθλάσθη εἰς δύο τεμμαχία, ἐν ἐκ τῶν ὁποίων ἐσχάτως ἐστάλη εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται προσδιορίζονται εἰς τὰ 300 πρ. Χρ.

3 Ἡ καλουμένη Ὀλβίων ψήφισμα. Εἶναι δὲ καὶ αὕτη ἀξιοσημεῖωτος ὡς παλαιογραφικὸν λείψανον τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου, καὶ ὡς ἐμπεριέχουσα ἱστορικά τινα καὶ γεωγραφικὰ συμβεβηκότα. Εἶναι δὲ τεμμαχίον διακοσίων σχεδὸν γραμμῶν, ἐμπεριέχον ψήφισμα τῆς Ὀλβίας, Ἑλληνικῆς πόλεως κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ὑπάνιος ποταμοῦ, εἰς τιμὴν Πρωτογένους τινός, ἄρχοντος καὶ εὐεργέτου τῆς πόλεως. Εἶναι δὲ ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ μαρμάρου, φυλαττομένη, εἰς τὴν Στονοίαν, εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ Τσερνιγὸβ, εἰς Ῥωσίαν. Ἡ ἐποχὴ αὐτῆς εἶναι ἄγνωστος· πλὴν ὑποτίθεται ὅτι εἶναι μεταξὺ τῶν 278 καὶ 250 πρ. Χρ.

4. Ἡ καλουμένη τὰ χρονικὰ τῆς Πάρου εἰς τὴν συλλογὴν τῶν τοῦ Ἀρουνδὲλ, ἢ τῶν τοῦ Ὁξφόρδ μαρμάρων, καθότι ἐφέρθησαν ἐκ τῆς Πάρου παρὰ τοῦ Ἀρουνδὲλ καὶ ἐδόθησαν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ὁξφόρδ. Καλοῦνται δὲ προσέτι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ Ὁξωνικὰ μάρμαρα. Εἶναι δὲ ἀξιόλογον μνημεῖον ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Χρονολογίαν, διότι προσδιορίζει τὰς ἐποχὰς τῶν ἐπισημοτέρων συμβεβηκότων ἀπὸ τοῦ Κέκροπος μέχρι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἡ ἐποχὴ αὐτῶν ὑποτίθεται τὸ 268 πρ. Χριστ.

Ἐπεται συνέχεια.

ΑΙ ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ. Αρθρ. γ.

Ἄμφιθέατρα. Παρεκτός τῶν ἀπλῶν θεάτρων οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον καὶ τὰ λεγόμενα Ἄμφιθέατρα, ἅτινα ἦσαν δύο συνηνωμένα θεάτρα, ὀριζοντεῖως μὲ τοὺς παρακαθημένους θεατὰς στρεφόμενα. Κατ' ἀρχὰς κατασκευάζοντο ἐκ ξύλου, ἀλλ' ἀκολούθως, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Στατιλίου, φίλου τοῦ Αὐγούστου, ἐγίνοντο λίθινα, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ καταβάλλετο ἡ μεγαλητέρα φροντίς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, καὶ ἄκρα πολυτέλεια (*). Γενικῶς εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν παρεδέχθησαν τὸ ὠσειδῆς ἢ ἑλλειφοειδῆ σχῆμα. Τὸ ἔδαφος ἐκαλεῖτο arena, διότι, ἦτο κεκαλυμμένον μετὰ ἄμμου (arena Λατιν.) καὶ περιεσφράσσετο κατ' ἀρχὰς μὲν μὲ ξυλίνιας κιγκλίδας, ἀλλ' ἔπειτα περικυκλοῦτο διὰ τινος λάκκου. Εἰς δὲ τὰ πέριξ ἀνυψοῦντο τὰ καθίσματα, ἅτινα ὁμοίωζον μὲ τὰ τῶν ἀπλῶν θεάτρων, καὶ πολλάκις ἐχώρουν ὑπὲρ τὰς 80,000 ψυχῶν. Αἱ εἰσοδοὶ ἦσαν κυρίως, καμαρωταί, καὶ αἱ θύραι αὐτῶν ἐκαλοῦντο vomitoria. Τὰ θεάτρα διηροῦντο ἐξωθεν εἰς διάφορα χωρίσματα, κεκοσμημένα μὲ ἀψίδας, στήλας κτλ. Εἰδὴ ἀμφιθεάτρων ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι ἱππόδρομοι ἢ κύκλοι (circus) τῶν Ῥωμαίων, ἔχοντες διαφόρους στοῖς καὶ ἄλλους πολλοὺς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καλλωπισμοὺς, καθὼς ἀκόμη καὶ τὸ Στάδιον τῶν Ἑλλήνων. Εἰς ταῦτα ὀρίνοντο οἱ ἀγῶνες τῶν ἀθλητῶν, καὶ αἱ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις συνήθειαι μονομαχίαι καὶ θηριομαχίαι. Τὸ ἀξιολογώτερον τῆς Ῥώμης ἀμφιθέατρον ἦτο τὸ περὶ οὗ ἀνεφέραμεν (σελ. 73.)

[*] Τὸ θέατρον τοῦ Μ. Σκαύρου, ὅπου μόνον ἓνα μῆνα ἔμελλαν νὰ γένοιον αἱ θηριομαχίαι, καὶ τὸ ὅποιον ἐκτίσθη ὡς νὰ ἦτο νὰ μείνῃ εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα, περιείχεν ὀγδοήκοντα χιλιάδας καθέδρας, στηριζομένης ἐπάνω τριακοσίων ἐξήκοντα μαρμαρίνων στηλῶν, καὶ ὁ κυρίως τόπος τοῦ θεάτρον ἐτοποιοῦθη μὲ τρεῖς χιλιάδας Ἑλληνικῶν ἀφιδριάντων καὶ εἰκόνων πολυτέλειαν. Ὡσαύτως ὁ Κάτλος, Πομπήιος, Καίσαρ ἐπέκεσσαν ὅλα τὰ ἐπάνω μέρη μὲ πορφύρα παραπλάσματα πρὸς ἀποδίωξιν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Κοιμ.

ολοσσαῖον. Διασώζονται δὲ καὶ εἰς τὴν Σμύρνην ἐρείπι-
κάμφιθέατρον ἢ σταδίου, ὅπερ ἐστηρίζετο μέρος μὲν εἰς
τὸν λόφον τοῦ Πάγου, μέρος δὲ, εἰς μεγάλας καμάρας,
ἔχνη τῶν ὁποίων καὶ μέχρι τοῦ νῦν διαμένουσι.

Γυμνάσια, ἦτοι τὰ διὰ σωματικῆς γυμνάσεως
σχολεῖα, εἰσῆχθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Λακεδαίμονα,
καὶ ἀκολούθως ἐγίναν κοινὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἑλλη-
νικὰς πόλεις, καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Συνίσταντο δὲ
ἐκ πολλῶν οἰκοδομημάτων, ἢ ἰδιαίτερον θαλάμων οἴτι-
νες συνηθόνοντο ὁμοῦ, καὶ ἀπετέλουν ὡς ἐπὶ τὸ πλῆ-
στον εὐρυχωρότατον κτίριον. Τὸ κυριώτερον μέρος τῶν
Γυμνασίων ἦτο τὸ Περιστύλιον, τὸ καὶ πα-
λαίστρα λεγόμενον ἦγον ὁ τόπος ἐνθα ἐτάλαιαν,
καὶ ἐμπεριελάμβανε τὸ λεγόμενον Σφαιριστήρι-
ον, ἐνθα ἐπαίζον τὴν σφαῖραν. Περὶ τὴν παλαιάστραν
ἦσαν αἱ στοαὶ καὶ αἱ ἐξέδραι, ἦτοι τὰ καθίσματα.
Περίξ δὲ τούτων ἦσαν διάφοροι θάλαμοι, καὶ αἱθου-
σαι ὅπου οἱ φιλόσοφοι καὶ ἄλλοι τινὲς συνωμίλουν περὶ
σπουδαίων. Ἀκολούθως δὲ ἦτο τὸ Ἐφηβεῖον, ἐν-
θα οἱ νέοι προητοιμάζοντο, καὶ τὸ Κωρύκειον, ἐνθα εὐ-
ρίσκετο ὁ κώρυκος, μέγας δερμάτινος σάκκος, γεμάτος
ἀπὸ ἄμμου, ἄλευρον κτλ, καὶ κρεμάμενος ἐκ τῆς ὀροφῆς διὰ
γυμναστικὸν τινὰ σκοπὸν. Τινὲς ὅμως λέγουσιν ὅτι εἶναι
τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Ἀποδυτήριον, ἦτοι τὸν θάλαμον, ἐνθα
ἐξεδύοντο. Μετὰ ταῦτα δὲ ἦτο τὸ Ἐλαίεθρον ἢ ἁλκι-
πητήριον, ὁ θάλαμος ὅπου ἠλείφοντο, καὶ τὸ Κονιστή-
ριον, ἐνθα ἦτον ὁ κονιορκτὸς διὰ τοὺς ὅσους ἠλείφοντο μὲ ἔ-
λαιον. Ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄλλα δωμάτια χρήσιμα διὰ τὰ θερ-
μὰ ἢ ψυχρὰ λουτρά, καθὼς καὶ ἕτερον διὰ τὴν κάμινον. Τὸ
Στάδιον ἀπετέλει μέρος τῆς ὅλης οἰκοδομῆς. Οἱ ἔου-
στοὶ ἦσαν κεκαλυμμένοι τόποι, ἐνθα ἐγυμνάζοντο οἱ
ἀθληταὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος. Τὰ δὲ ἔουστα (σῦδες) ἦ-
σαν τόποι τινὲς εἰς τὰς στέγας, προσδιωρισμένοι διὰ
περίπατον.

Σημ. Λεπτομερὴς περιγραφή περὶ τῶν τοιούτων ἀνήκει μᾶλλον
εἰς πλατυτέραν θεωρίαν, παρὰ εἰς Περιοδικὸν φυλλάδιον, ὁ σκοπὸς
τοῦ ὁποίου εἶναι νὰ δώσῃ γνώσιν τινὰ μόνον περὶ ἐκάστου ἀντικει-
μένου.

Αἱ στοαὶ ἦσαν κοινότατα καὶ ἀξιολογώτατα τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς ἔργα παρὰ τοῖς Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοι καὶ ἡ ἐκτίζοντο μόναι, ἢ μετ' ἄλλων κτιρίων, ὡς ναῶ θεάτρων, ἀγορῶν καὶ τῶν τοιούτων. Ἐχρησίμευον δὲ ταυτοχρόνως καὶ διὰ τὰ φυλάττωσιν ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὴν βροχὴν, διὰ τὰ γίνωνται ἐν αὐταῖς οἱ δημόσιοι περίπατοι, καὶ ὡς ἀρμόδιοι τόποι ἐνθα οἱ φίλοι συνηπαντῶντο, ἢ οἱ φιλόσοφοι, οἱ Περιπατητικοὶ μάλιστα, ἐδίδασκον. Συνίσταντο δὲ ἐκ στηλῶν, αἷτινες ἀπεῖχον πολὺ ἢ ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐν τῷ μέσσι τῶν ὀπίσθων ἔθετον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀγάλματα. Δὲν ἐκαλύπτοντο δὲ πάντοτε ἄνωθεν, ἀλλὰ γενικῶς ἦσαν ἐκτεταμέναι καὶ εὐρύχωροι. Εἰς τὴν Ῥώμην ὑπῆρχε στοὰ ἔχουσα μηλιαρία. Ἡ ἐπισημοτέρα τῶν ἐν Ἀθήναις στοῶν ἦτο ἡ Ποικίλη λεγομένη.

Τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι συνήθη εἶδη τῶν στηλῶν ἦσαν τρία, κοινῶς αἱ τρεῖς τάξεις τῆς ἀρχιτεκτονικῆς λεγόμεναι. Ἡ Δωρικὴ ἢ Ἴωνικὴ καὶ Ἡ Κορινθιακὴ. Ἡ Δωρικὴ ἦτο ἀπλοστάτη καὶ στερεωτέρα τῶν ἄλλων, ἢ Ἴωνικὴ ἦτο καλητέρα καὶ μᾶλλον τῆς Δωρικῆς κεκοσμημένη, ἢ δὲ Κορινθιακὴ, ἢ ὠραιότερα τῶν ἄλλων δύο, καὶ μὲ πλειοτέρους καλλωπισμούς, διὸ καὶ σπανιώτερον αὐτὴν μετεχειρίζοντο. Ἦ ἄλλα δὲ δύο εἶδη τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἢ Ἰοσκανικὴ καὶ Ἡ Σύνθετος δὲν εἶναι Ἑλληνικαί, διότι ἡ μὲν πρώτη, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος, ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκ τῆς Ἐτρούριας, ἢ δὲ Σύνθετος εἶναι Ῥωμαϊκὴ ἐφεύρεσις.

Περὶ τῶν στηλῶν θέλομεν διαλάβειν ὀλίγα τινα πλατύτερον εἰς τὸν προσεχῆ Δριθμόν.

ΠΕΡΙ ΠΙΘΗΚΩΝ.

Τὸ σχῆμα τῶν ζῶων τούτων, καὶ ὁ ἐξωτερικὸς καὶ ἐσωτερικὸς αὐτῶν ὄργανισμός, (ἅτινα κατὰ μέγα μέρος ὁμοιάζουσι τὰ τῶν ἀνθρώπων), τὸ παιγιῶδες, αἱ χειρονομίαι καὶ τὰ κινήματά των ἔστυραν τὸ πάλαι καὶ νῦν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὰ εἶδη αὐτῶν εἶναι διάφορα, καὶ ἡ φύσις φαίνεται ὅτι εὐηρησθήθη τὰ πολυπλασίαση ἐπίσης μὲ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν πλειοτέραν μ' αὐτὸν σχέσιν καὶ ἀναφορὰν παρὰ ὁποῖον δῆποτε ἄλλο. Φυσικοῖστορικοὶ τινες ἠθέλησαν τὰ βεβαιώσωσιν ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα ἔχουσι λογικόν, καὶ ὅτι τὰ ἐνστίγματα αὐτῶν εἶναι πολὺ ἀνώτερα ἀπὸ τὰ τῶν λοιπῶν ἀλόγων ζῶων, κατὰ λόγους ὁμοίους, διότι βλέπομεν ὅτι κάμπολλα ἄλλα τετράποδα ὑπερτεροῦσι τοὺς πιθήκους.

Οἱ πίθηκοι γενικῶς ὁμοιάζουσιν, ὡς προεῖρηται, τὸν ἀνθρώπον. Ἐχουσιν, ὡς καὶ αὐτὸς, μυλόδοντας, τέσσαρας τομεῖς καὶ δύο κυνόδοντας εἰς ἐκάστην σιαγόνα. Τὸ κρανίον των εἶναι στρογγύλον, τὸ πρόσωπόν των ὀλίγον ἐπίμηκες, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἄνευ τριχῶν. Ἐχουσι δὲ καὶ δύο μαστοὺς καὶ κλειδόστερνον, καὶ τὸ ἀξιοσημειότερον, καὶ οἱ ἔμπροσθεν καὶ οἱ ὀπίσθεν αὐτῶν πόδες ὁμοιάζουσι μεγάλως τὰς ἀνθρωπίνους χεῖρας, ἔχοντες πέντε δακτύλους διακεχωρισμένους, ὄνυχας πλατεῖς, ἀντίχειρα, καὶ ἰακρινῶς διακρινομένην παλάμην, διὸ καὶ Τετράχειρα (*) προσεπεκλήθησαν πρὸς διαφορὰν τῶν λοιπῶν τετραπόδων. Στεροῦνται ὁμοίως τὰ ζῶα ταῦτα τὸ γαστροκνήμιον (mollet) καὶ οἱ μὲν ἔμπροσθεν αὐτῶν πόδες εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μακρότεροι, κατ' ἀναλογίαν τοῦ σώματος, οἱ δὲ μηροὶ, βρα-

(*) Παρεκτός τῶν πιθήκων καὶ ἄλλα τινὰ ζῶα, ἔχοντα καὶ τοὺς ἔμπροσθεν καὶ τοὺς ὀπίσθεν πόδας ὡς χεῖρας, καλοῦνται τετράχειρα.

χύτεροι. Πολλά εἶδη πιθήκων βαδίζουν, ὡς θέλομεν ἰδεῖν ἀκολούθως, διποδιστί, πλὴν δὲν ἐγγίζουσι τὴν πτέρναν των ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ περιπατοῦσι μὲ τῆ ἀκραν τοῦ ποδός, ἢ μάλλον τῆς χειρός. Ἐχουσι δὲ δὲ καὶ πολλὰς ἄλλας μὲ τὸν ἄνθρωπον διαφορὰς, ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν κατασκευὴν μάλιστα.

Τὰ μέλη τῶν πιθήκων ἐν γένει εἶναι ἰσχυρότατα, καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔργα αὐτῶν ἔχουσι μεγάλην ευκνησίαν. Εἶναι δ' ἐπιτήδειοι νὰ μιμῶνται ὅ,τι βλέπουσι, καὶ μάλιστα τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, νὰ στρέφωσι τὸ πρόσωπόν των, νὰ κάμνωσι διάφορα κινήματα, καὶ νὰ μανθάνωσι ὅ,τι τοὺς διδάσκουσιν, ὥστε εἶδη αὐτῶν δύναται νὰ χρησιμεύσωσι εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ μόνον πρὸς διασκέδασι, ἀλλὰ καὶ εἰς διαφόρους οἰκιακὰς ὑπηρεσίας. Καὶ ὅταν μὲν ἦναι νέοι, εὐκόλως δύναται τις νὰ τοὺς πείσῃ ἢ κολακεύων αὐτοὺς διὰ φαγωσίμων πραγμάτων, ἢ μεταχειριζόμενος τὴν μάστιγα, τὴν ὁποίαν δὲν λησμονοῦσι ποτέ. Ὅταν ὁμως ἦναι προβεβηκότες, γίνονται ἀπειθέστατοι εἰς τοὺς κυρίους των. Ἐχουσι δὲ οἱ πίθηκοι μεγίστην κλίσιν εἰς τὸ νὰ ἀρπάξωσι, νὰ σχίζωσι, καὶ νὰ συντρίβωσι ὅ,τι ἂν ἀπαντῶσιν ἔμπροσθέν των. Εἶναι δὲ ἀξιοθαύμαστοι εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν παθῶν των, καὶ πολλὰ εὐμετάβλητοι, διότι ἄνευ τινὸς αἰτίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεταβαίνουν ἐκ τοῦ ἐνὸς ἔργου εἰς τὸ ἕτερον, καὶ ἐνῶ φαίνονται ὅτι ὄλωσ διόλου εἶναι ἡσυχοὶ, ἀμέσως μετατρέπονται εἰς θυμὸν, καὶ ἐκ τῆς ἀπαθούς αὐτῶν καταστάσεως, καταντῶσι διὰ μιᾶς εἰς τὸ ἐναντίον ἄκρον. Οἱ πλείοτεροι ἐξ αὐτῶν ζῶσιν εἰς πολυγαμίαν, ὑπάρχουσιν ὁμως εἶδη πιθήκων συζῶντα μετὰ μιᾶς θηλείας μόνον. Αἱ μητέρες φροντίζουνσι μὲγάλως διὰ τὰ μικρά των, κρατοῦσαι αὐτὰ εἰς τὰς χειράς των ὅταν τὰ θηλάζωσιν. Ὅταν ὁμως ἐκεῖνα ἦναι ἱκανὰ νὰ εὐρωσι μόνα πλέον τὴν τροφήν των, χάνεται ὄλωσ διόλου ἡ μητρικὴ ἀγάπη. Τίκτουσι δὲ αἱ Πίθηκοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἓν, καὶ σπανίως δύο. Ὁ δὲ χρόνος τῆς κυοφορίας αὐτῶν διαφέρει κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν πιθήκων εἶναι ὁμως

βραχυτέρος τοῦ τῶν γυναικῶν. Πολλῶν εἰδῶν δὲ αἱ θηλείαι ἔχουσι τακτικὰ καταμήνια, ὡς καὶ αἱ γυναῖκες. Τῶν δὲ μεγαλητέρων εἰδῶν οἱ μὲν ἄρρηνες ἔχουσι ὑπερβολικὴν κλίσιν εἰς τὰς γυναῖκας (τοῦ ἀνθρωπίνου γένους) αἱ δὲ θηλείαι εἰς τοὺς ἀνδρας. Ἀγαπῶσι δὲ οἱ πίθηκοι μὲγάλως τοὺς καρπούς, καὶ μάλιστα τὰ σταφύλια, τὰ μήλα καὶ κάρυα, καὶ διαιτῶνται εἰς τὰ δένδρα, εἰς τὰ ὅποια καὶ ἀναβαίνουν με ταχύτητα, καὶ πηδῶσιν εὐκόλως ἐκ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον. Οἱ πίθηκοι τῶν μεγαλητέρων εἰδῶν καταδικωόμενοι οὐχὶ μόνον δὲν φεύγουσιν, ἀλλὰ καὶ ὑπερασπίζονται μάλιστα ἑαυτοὺς ἰσχυρῶς, ῥίπτοντες κλάδους δένδρων καὶ λίθους εἰς τοὺς ἐχθρούς των. Πολλοὶ δὲ τυπτόμενοι παρὰ τῶν κυρίων των κλαίουσιν ὡς τὰ παιδιά.

Εἶναι δὲ οἱ πίθηκοι διάφοροι καὶ κατὰ τὸ χρῶμα· καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν εἶναι λευκοὶ, οἱ δὲ ἐρυθροὶ, ἄλλοι λευκοφαῖοι, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Βεβαίωται δὲ ὑπὸ τῶν περιηγητῶν ὅτι τὰ διάφορα εἶδη τῶν ζῶων τούτων δὲν ἐνοῦνται τὸ ἓν μετὰ τοῦ ἄλλου. Οἱ δὲ ἔχοντες ἐρυθροῦν καὶ κυανοῦν χρῶμα, πορεύονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀγέληδόν, τρεῖς ἕως τέσσαρες χιλιάδες ὁμοῦ, φυλάττοντες μὲγάλην ευταξίαν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των.

Οἱ παλαιοὶ ἔθεοποιῶν διάφορα εἶδη πιθήκων, ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Σατύρων, Φαύνων, Σουλβίων κτλ. Καὶ τὴν σήμερον δ' ἀκόμη εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἰνδίας εἶναι ἀντικείμενα λατρείας ὑπὸ τῶν αἰτοχθόνων, καὶ ναοὶ μεγαλοπρεπέστατοι ἀνηγέρθησαν εἰς τιμὴν αὐτῶν. Πολλάκις δὲ εἶδη αὐτῶν εἰσέρχονται εἰς τὰς πόλεις, καὶ ἐμβαίνουν εἰς τοὺς οἴκους μετὰ μὲγάλης ἐλευθερίας. Εἰς Ἀμαδαβὰδ, πρωτεύουσαν τοῦ Γουζεράτ, ὑπάρχουσι τρία νοσοκομεῖα ἐνθα τρέφουσι καὶ περιποιῶνται τοὺς χωλοὺς καὶ ἀσθενεῖς πιθήκους, καὶ τοὺς ὅσοι ἀκόμη, χωρὶς νὰ ἦναι ἀσθενεῖς, θέλουσι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτά. Δις δὲ τῆς ἐβδομάδος, οἱ τῶν πλησιοχώρων μερῶν πίθηκοι συνάγονται αὐτοπροαιρέτως εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως. Ἀναβαίνουν εἰς τὰς οἴκους, εἰς τοὺς ὁποίους

ὑπάρχει μικρόν τι δῶμα, καὶ εἰς αὐτὸ κοίτονται κατὰ τὴν μεγάλην θερμότητα. Τὰς ἡμέρας δὲ ταύτας οἱ κάτοικοι ἀναγκάζονται νὰ θέτωσιν ἐπὶ τῶν δωματίων ὀρύζιον καὶ καρπούς, ἀλλ' ἂν ἀδιαφορήσωσι κατὰ τύχην εἰς τοῦτο, οἱ πίδαχοι γίνονται τοσοῦτον μανιώδεις, ὥστε συντρίβουσι τὰς κεραμίδας, καὶ προξενοῦσι μεγίστας βλάβας. Οἱ μαυροὶ τῆς Ἀφρικῆς δοξάζουσι διὰ πολλὰ εἶδη τῶν ζώων τούτων ὅτι εἶναι περιπλανώμενη τις φυλὴ ἀνθρώπων οἵτινες ἐκ τῆς ὀκνηρίας δὲν κατασκευάζουσιν οἴκους, οὔτε καλλιεργοῦσι τὴν γῆν. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ, εἰς τὰ μέρη ὅπου αὐξάνει τὸ πέπερι καὶ τὸ κακάον, μεταχειρίζονται τὸ ἐνστικτὸν τῶν πίδαχων διὰ νὰ τὰ συναΐξωσιν. Ἀναβαίνοντες εἰς τοὺς πρώτους κλάδους, κόπτουσι τὰ ἄκρα ὅπου εἶναι ὁ καρπὸς καὶ θέτοντες αὐτὰ ἐπὶ γῆς ὡς παίγνιον, ἀπομακρύνονται. Οἱ πίδαχοι δὲ βλέποντες αὐτοὺς, ἀμέσως μετὰ τὴν φυγὴν τῶν ἔρχονται εἰς τὰ αὐτὰ δένδρα, κόπτουσι ὅλους τοὺς κλάδους, καὶ βάλλουσιν αὐτοὺς κατὰ μίμησιν τῶν Ἰνδῶν, εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν· οὔτοι δ' ἐπιστρέφοντες διὰ νυκτὸς λαμβάνουσι τὸν καρπὸν.

Εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον θέλομεν περιγράψαι τὰ ἐπισημότερα τῶν πιθήκων εἶδη.

Η ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ. (*)

Μεγάλη φιλονεικία ἐστάθη μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων, περὶ τοῦ εἰς ποίαν ἐπαρχίαν καὶ πόλιν ἄραγε ἀνήκει ἡ τιμὴ ταύτης τῆς πολυτίμου ἐφευρέσεως. Μερικοὶ, οἵτινες ἠδύνονται μόνον εἰς τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, θέλουν ὅτι ἡ τέχνη τῆς Τυπογραφίας ἐφέρθη ἀπὸ τὸ Μέξικον, ἢ τὴν Κίναν, ἢ ἀπὸ τὴν Κατάϊναν τῆς μεγάλης Ταρταρίας. Πολλοὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀπέδειξαν τὸ μάταιον ταύτης τῆς γνώμης. Ἡ τιμὴ αὕτη ἀποδίδεται μετὰ κρότου ἀπὸ ὅλα τὰ γένη τῆς Εὐρώπης (ἐκτὸς μερικῶν Ὀλλανδῶν) εἰς τὴν Γερμανίαν, ἢ δὲ ἔρις μένει

[*] Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐρανίσθημεν ἐκ τῆς διτόμου βιβλιοθήκης τοῦ Ἀρξιδιμου Γαζῆ, διὰ τινος μικρᾶς παραλλαγῆς.

μόνον μεταξὺ τῶν δύο πόλεων τοῦ Ἀργεντοράτου (Στρασιβούργ) καὶ τῆς Μογουντίας (Μάϊντζ). Ὁ περικληθεὶς τῶν πεπαιδευμένων Σαίπφλιν εὗρε τὸ μέσον διὰ νὰ ἀποδοθῇ αὕτη ἡ τιμὴ καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς πόλεις, ὅστις καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι ἐκεῖνοι οἵτινες ἀποδίδουσι τὴν τιμὴν ταύτην εἰς τὸ Ἀργεντοράτον μόνον δὲν ἔχουν ἀρκετὰς ἀποδείξεις.

Ὁ ἐφευρετὴς ταύτης τῆς τέχνης ἦτον εἰς τῶν εὐγενῶν τῆς Μογουντίας, Ἰωάννης Γουττεμβέργιος, ἐπονομαζόμενος Γαινδεφλίσχος, ἐκ τοῦ ἵπποτικῆς γένους τῶν ἐκ Σοργελοχίου, γεννηθ. 1395. Μερικοὶ θέλουσιν ὅτι ὁ Γουττεμβέργιος ἐγεννήθη εἰς τὸ Ἀργεντοράτον, πλανῶνται ὅμως, καὶ αὕτη ἡ πλάνη προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Γουττεμβέργιος διέτριψεν ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὸ Ἀργεντοράτον. Ὁ Σαίπφλιν ἀπέδειξε τὴν ἐν Ἀργεντοράτῳ διατριβὴν τοῦ ἐφευρετοῦ, δι' ἀναντιρρήτων εἰδήσεων, ἐκ τῶν τῆς πόλεως ταύτης δημοσίων καταλόγων. Οὗτος διατρίβων ἐν Ἀργεντοράτῳ τῷ 1434 ἔτει, ἔβαλεν εἰς τὴν φυλακὴν τὸν Ἀρχιγραμματέα τῆς πόλεως Μογουντίας, διὰ νὰ βιάσῃ μετὰ τοῦτο τὴν πόλιν ταύτην, ἵνα πληρώσῃ πρὸς αὐτὸν ἓνα ἔναπολειφθέντα ἀριθμὸν τόκου περίπου 310. χρυσῶν, ἐνὸς κεφαλαίου χρημάτων τὸ ὅποῖον τῷ ἐχρεώσται· ἀλλ' ἡ διοίκησις ἐβίασε τὸν Γουττεμβέργιον νὰ ἀπολύσῃ ἐκ τῆς φυλακῆς τὸν Ἀρχιγραμματέα. Εἰς τὰς τοῦ Κριτηρίου ἀγωγὰς του, καὶ ἀποκρίσεις, καλεῖται οὗτος Γουττεμβέργιος ὁ νεώτερος, ἐπεὶ δὴ ἡ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔζη ἔτι, ἢ ἀδελφὸν μεγαλύτερον εἶχε. Μετ' ὀλίγους χρόνους ἔπειτα ἐπραγματεύετο ἐρωτικῶς μετὰ τινος εὐγενοῦς νέας Ἄννης Πόρτε δὲ Φερ, καλουμένης, ἐσχάτης ταύτης, τῆς οἰκογενείας, ἧτις τῷ 1437 τὸν ἐζήτησεν ἐπὶ κριτηρίου διὰ ἀνδρα της ἐν τῷ Ἀργεντοράτῳ. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Κριτηρίου δὲν φαίνεται εἰς τοὺς δημοσίους καταλόγους ταύτης τῆς πόλεως, μ' ὅλον τοῦτο αὐτὸς τὴν ἔλαβε διὰ σύζυγόν του, ἐπεὶ δὴ τὸ ὄνομα αὐτῆς φαίνεται ἐν τοῖς καταλόγοις Ἄ ν ν α φ ὸ ν Γ ο ὔ τ τ ε μ β ε ρ γ, μετὰ τῆς ὁποίας καὶ παῖδας ἐγέννησεν. Οὗτος φαίνεται ὅτι ἔλαβε δύο γυναικας, διότι εἰς τὴν γενεαλογίαν του εὐρίσκειται καὶ

ἄλλη Κέττιν ὅ ἐστιν Αἰκατερίνα Γούττεμβέργ.

Περὶ τὸ 1439 ἔτος ὁ Γούττεμβέργος μετὰ καί τινων ἄλλων τριῶν πολιτῶν τοῦ Ἀργεντοράτου, συνέθεντο ἐν συμβόλαιον, διὰ νὰ φέρωσι διαφόρους τέχνας, καὶ θαυμάσια ἔργα, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ δὲν ὀνομάζουσι, καὶ ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι ὁ Γούττεμβέργος πρότερον μετὰ τινος ἐκ τούτων τῶν τριῶν ἐφαντάσθησαν ἤδη ταύτην τὴν τέχνην, καὶ ἤρχοντο νὰ τὴν φέρωσιν εἰς ἐκβασιν. Εἰς τὸ νέον τοῦτο συμβόλαιον, δὲν γίνεταί μνεῖα περὶ τῆς Τυπογραφίας, ἀλλ' ἐκ τῆς συμφωνίας αὐτῶν, περὶ θαυμασίων ἔργων, γίνεται ὀφλον, ὅτι αὐτὸς ἤδη ἐξεῦρε τὴν τέχνην, τοῦ διὰ κινητῶν γραμμάτων γράφειν βιβλία, τὸ ὁποῖον καὶ κατ' ἀρχὰς ὡς θαυμάσιον, καὶ μαγικόν τι ἔργον οἱ πολλοὶ ἐνόμιζον. Ἐκ τούτων λοιπὸν εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Γούττεμβέργος διέτριψεν ἀρκετοὺς χρόνους εἰς Ἀργεντοράτον, καὶ κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Βίμφελιγγ, καὶ τῶν χρονικῶν τῆς Κολωνίας, αὕτη ἡ πόλις ἔχει τὴν τιμὴν τοῦ νὰ καυχᾶται ὅτι ἐν αὐτῇ ἔγενεν ἡ ἐφεύρεσις ταύτης τῆς πολυτίμου τέχνης τῆς Τυπογραφίας.

Ὁ Γούττεμβέργος ἔλαβε τὰς πρώτας ἰδέας περὶ ταύτης τῆς τέχνης, ἀπὸ τὸ ὄνομά του, τὸ ὁποῖον ἦτο γεγραμμένον εἰς τὴν σφραγίδα τοῦ δακτυλίου του. Κατ' ἀρχὰς βέβαια ἦτον ἀτελής αὕτη ἡ τέχνη· ἐπειδὴ τὰ πρῶτα γράμματα ἦσαν ἐγκεχαραγμένα ἐπάνω εἰς ξύλον, κινητὰ μ' ὄλον τοῦτο, ἂν καὶ μερικαὶ ὀλόκληραι λέξεις ἦσαν ἐγκεχαραγμένοι εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ξύλον. Αὐτὰ συνεδέοντο μὲ ῥάμματα τόσον σφιχτὰ ὅσον ἦτο δυνατόν, ἀλλ' ἐκ τῆς θλίψεως ἐνόησε τοῦ Πισστηρίου, ἀπεχωρίζοντο. Ὁ Σπέκλειν ἀρχιτέκτων ταύτης τῆς πόλεως, ὅστις ἐξ ἡ περι τὸν ἰστ' αἰῶνα, διηγεῖται εἰς τὰ τῆς πόλεως ταύτης Χρονικὰ, ὅτι εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς ταῦτα τὰ πρῶτα ξύλινα γράμματα, τὰ ὁποῖα εἰς ἐνθύμησιν ἐφύλαττον εἰς τὸ ἀρχεῖον.

Τοιαῦτα λοιπὸν ἦσαν τὰ πρῶτα δοκίμια ταύτης τῆς τέχνης, καὶ σώζονται ἐτι μερικὰ βιβλία μὲ αὐτὰ τὰ ξύλινα γράμματα, τυπωμένα εἰς χάρτην τῷ 1443. τῶν ὁ-

ποίων ὁ χαικτὴρ παρομοιάζει μὲ τὸν τῶν χειρογράφων.

Ὁ Γούττεμβέργος ἔπειτα καταλιπὼν τὸ Ἀργεντοράτον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν Μογουντίαν. Ἡ αἰτία δι' ἣν ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ Ἀργεντοράτου δὲν μᾶς εἶναι γνωστὴ, φαίνεται ὅμως ὅτι ἐβιάσθη ἀπὸ στήρησιν χρημάτων, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τέλος τὴν θείαν Γραφὴν τὴν ὁποῖαν ἐπεχειρίσθη τότε νὰ ἐκδώσῃ διὰ τύπου. Ἐκαμὲ λοιπὸν ἐν τῇ Μογουντία ἑταιρείαν μετὰ τινος Ἰωάννου Φαυστίου τῷ 1450. πλὴν μὲ μεγάλην του ζημίαν, ἐπειδὴ ὁ Φαύστιος ὦν ἄτιμος ἄνθρωπος, καὶ θάλλον νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἐφευρέσεως ταύτης τῆς τέχνης, ἐφέρετο πονήρως κατ' αὐτοῦ. Ὁ Γούττεμβέργος ἐνοήσας τοῦτο, τὸν ὑπεχρέωσε νὰ καταβάλλῃ ὅσα χρήματα ἦσαν ἰκανὰ πρὸς τοῦτο τὸ ἐπιχειρήμα, καὶ προσέτι χρονικῶς νὰ συνεισφέρῃ 300 χρυσοῦς διὰ ἐξοδα τῆς τυπογραφίας, οἷον, μέλανος, χάρτου, διφθερῶν, ἐνοικίων κτλ. καὶ τοιοῦτω τρόπῳ ὁ Γούττεμβέργος, ἔβαλεν εἰς τάξιν ὅλα τὰ ἐργαλεῖα τὰ ἀναγκαῖα εἰς ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν.

Μὲ τοῦτο λοιπὸν τὸ κεφάλαιον τῶν χρημάτων, τὸ ὁποῖον συνίστατο ἀπὸ 800 χρυσοῦς ἤρξατο ὁ Γούττεμβέργος ἐν Μογουντία νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν τυπογραφίαν του. Ἐως τότε ἀκόμη εἶχε τὰ ξύλινα γράμματα, τὰ ὁποῖα εὐκόλως ἐσυντρίβοντο καὶ ἐγίνοντο ἄχρηστα, καὶ διὰ νὰ λείψῃ ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόπον ἐδοκίμασε μετέπειτα τὸν μόλυβδον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὡς ἀπαλὸς δὲν τὸν ὠφέλησε μετὰ τοῦτον ἐδοκίμασε τὰ ἐκ μετάλλων ἐξεργασθέντα γράμματα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα σκληρὰ ὄντα διετρύπων τὸν τε χάρτην, καὶ τὴν διφθεράν. Τέλος πάντων, ὅτε Γούττεμβέργος, ὁ Φαύστιος, καὶ ὁ δούλος αὐτῶν Πέτρος Σοῦφρος ὁ ἐκ τοῦ Γέρνηχειμ, μετὰ πολλοὺς κόπους διαφόρων πειραμάτων, κατήντησαν εἰς μίξιν τοῦ κασιτέρου μετὰ ἄλλων τινῶν μετάλλων, καὶ αὕτη ἡ μίξις τοῦς ἐχρησίμειυσεν εἰς τὸν σκοπὸν των. Οὗτος ὁ Πέτρος Σοῦφρος, διὰ τῆς ἀγχινοίας του συνεβοήθησε πολὺ εἰς

τὴν ἐντέλειαν ταύτης τῆς τέχνης. Αὐτὸς ἐστάθη καὶ ὁ ἐφευρετὴς τῶν μητρῶν, ἐν αἷς χύνουσι τὰ ἐκ μεταλλῶν γράμματα, τὰ ἐπιτήδεια πρὸς χρῆσιν τῆς τυπογραφίας.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Γουττεμβέργιος ἐδοκίμασε μεγάλας δυσκολίας καὶ διὰ τὸ πρὸς ἐκτύπωσιν ἐπιτήδειον μέλαν. Ἐμεταχειρίσθη τὸ τοῦ γραφίματος σύνθηδες, ἀλλὰ τὸ ἐκτύπωμα ἐξήρχετο κατεβρῦπωμένον· μετεχειρίσθη ἔπειτα τὸ ἐκ τῶν κεκαυμένων θρυαλλίδων τῶν λύχνων καὶ λαμπάδων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἦτο διαρκές. Τέλος, ἐφεύρον τὸν ἐκ τοῦ θαδίου αἰθάλον μετὰ ἐλαίου μιγμένον.

Ἀφοῦ διήρκεσε μερικὸν χρόνον ἢ μεταξὺ τοῦ Γουττεμβέργιου καὶ Φαυστίου ἑταιρία, ὁ Φαύστιος, πονήρως κατὰ τοῦ Γουττεμβέργιου ἔχων, διέλυσε τὴν αὐτῶν ἑταιρίαν, (*) ἀλλ' οὗτος ὁ αἰείμνηστος δὲν παρητήθη τοῦ σκοποῦ, ἀλλ' ἐξηκολούθει κατ' ἰδίαν τὸν καλὸν ἀγῶνα, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἐλέκτωρος τῆς Μογουντίας· ὁ δὲ Φαύστιος μαθὼν τὴν τέχνην, καὶ ἔχων χρήματα ἀρκετὰ, κατ' ἰδίαν καὶ οὗτος τὸ τυπογραφικὸν ἐργαστήριον συνεστήσατο.

Ἡ μεταξὺ τοῦ Γουττεμβέργιου καὶ τοῦ Φαυστίου διάλυσις τῆς αὐτῶν ἑταιρίας, ἐστάθη ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς διαδόσεως ταύτης τῆς τέχνης. Ὁ Γουττεμβέργιος ἔπαυε τῶν ἐργῶν εἰς τὸ Ἀργεντοράτον τῷ 1455, καὶ τῷ 1459, εἰς τὸ Χάρλεμον

(*) Τελευταῖον κατήνησαν εἰς κρισολογίαν, τὴν ὁποίαν ἔχασεν ὁ Γουττεμβέργιος, καὶ ὅλα τὰ γράμματα καὶ αἱ λοιπαὶ μηχαναὶ ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν κριτὴν εἰς τὸν Φαυστίον πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἀργυρίου του. Τοιοῦτοτρόπως ἐδυστύχησε κατὰ πάντα ὁ εὐρέτης. Ὁ δὲ Φαύστιος ἔκαμε νέαν συντροφίαν μετὰ τινος Πέτρου Σοίφερον, ὅστις ἦτο ἀνδρῶπιος ἐπιτήδειος καὶ πολὺν καιρὸν ἔζησεν εἰς Παρισίους ἀντιγράφων βιβλία. Ὁ Φαύστιος ἠὲ χαριστήθη ἀπ' αὐτὸν τόσον, ὥστε τὸν ἔκαμε γαμβρὸν εἰς τὴν κόρην του. Οὗτος ὁ Σοίφερος ἐτελειοποίησε κυρίως τὴν τέχνην, ἐπειδὴ εὗρηκε τὸ εἰς τὰ γράμματα μεταλλικόν, ὥστε νὰ μὴ φθειρῶνται ἐργήσορα, οὔτε τόσον σκληρὸν, ὥστε νὰ τρωπῶ τὸ χαρτίον. Καὶ ἡ χύσις δὲ τῶν γραμμάτων καὶ ἡ τυπογραφικὴ μέλαν ἀνέκοισιν εἰς αὐτόν. Ὁ Φαύστιος ἀπέθανε τὸ 1466 εἰς Παρισίους ἀπὸ τὴν Πανώλην. Κομμ.

μετέδωκε ταύτην τὴν τέχνην, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀντίζηλος αὐτοῦ Φαύστιος ἐφύλαττε ταύτην μυστηριωδῶς· ἀλλ' ἄλλη τις αἰτία βεβαιότερα ἔχει τὸ κῦρος. Κυριευθεῖσης τῆς πόλεως Μογουντίας ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀδόλφου, ὅλοι οἱ πολῖται ἐβίβασθησαν νὰ ἀναχωρήσουν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἀφοῦ οὕτω διεσπάρθησαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Γερμανίας ἐν διαστήματι εἴκοσι ἐνιαυτῶν, τριάκοντα πέντε τυπογραφικὰ ἐργαστήρια ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἀνεφάνθησαν. Μετέπειτα δὲ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῆς Εὐρώπης διεσπάρη ἡ θεία αὕτη τεχνη.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ὅλα αὐτὰ τὰ τυπογραφεῖα ἐδόθον μετὰ μεγάλην ἐπιμέλειαν. Ἡ Λατινικὴ διάλεκτος ἔλαβε τὴν τύχην, νὰ εἰδῆ τὰ πρῶτα αὐτῆς βιβλία μετὰ τὰ φῶτα τοῦ τύπου, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Ἑλληνικὴ, τρίτη δὲ ἡ Γερμανικὴ, καὶ ἔπειτα αἱ ἄλλαι. Ἡ Ἑλληνικὴ δὲν εἶδε κατ' ἀρχὰς ὀλόκληρον βιβλίον, ἀλλὰ μόνον κάποιας περικοπὰς εἰσαγμένας ἐν τοῖς Officiorum Ciceronis. Τὰ Μεδιόλινα εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἐκδόσων διὰ τοῦ τύπου τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν βιβλίον, 1476. ἔτει ἀπ. Χριστ. καὶ τοῦτο ἦτον ἡ Γραμματικὴ Κωνσταντίνου τοῦ Λασκάρεως· καὶ τῷ 1481, αὐτόθι τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβίδ. τῷ δὲ 1488, ἡ Φλωρεντία τὸν Ὅμηρον.

Τὸ μέγα ὄφελος τὸ ὁποῖον ἡ Τυπογραφία παρήγαγεν εἰς τὴν διατήρησιν καὶ διάδοσιν τῶν Συγγραμμάτων εἶναι ὁμολογούμενον καὶ φανερὸν τοῖς πᾶσιν. Αὕτη μὲ μίαν ἐκδοσιν ἐνὸς Συγγράμματος, ἐξαπλόνει τὰ ἀντίτυπα εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἐσήκωσε πλεον τὸν κόπον τοῦ ἀντιγράφειν, ἐπροξένησεν εὖωνα τὰ βιβλία, καὶ δὲν εἶναι φόβος πλεον φθορᾶς τινος Συγγράμματος. Αἱ δύο ἐφευρέσεις τοῦ Χαρτίου δηλαδὴ καὶ τῆς Τυπογραφίας, ἦσαν πολλὰ ἀναγκαῖαι εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Μακάριοι καὶ τρισμακάριοι οἱ ἐφευρεταὶ αὐτῶν!! τὰ ὀνόματα τούτων ἐγράφησαν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας, τὰ ὁποῖα δὲν θέλει δυνηθῆν νὰ τὰ ἐξαλείψῃ ποτὲ ὁ πανδαμάτωρ χρόνος. Οἱ πεπαιδευμένοι δὲν ἔλειψαν ἕως τῶρα τοῦ νὰ πλέκωσι μύρια ἐγκώμια εἰς τοὺς τοιοῦτους ἐφευρετὰς καὶ

νά τοὺς ἀποθανατίζωσι μὲ εὐγνωμοσύνης τεκμήρια. Τοιοῦτοι γὰρ εἰσιν οἱ καρποὶ τῶν πόνων, καὶ τοιοῦτοτρόπως, ἀνταμοιβόνται οἱ ὑπὲρ τοῦ καινοῦ καλοῦ κοπιᾶζοντες.

ΠΕΡΙ ΕΝΣΤΙΓΜΑΤΩΝ.

Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ζῶα τῶν ὑψηλοτέρων κλάσεων ἐνεργοῦσι πολλὰς πράξεις κατὰ θέλησιν καὶ διὰ τῶν ἰδεῶν τὰς ὁποίας λαμβάνουσιν ἐκ τῆς πείρας, τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς μιμήσεως παραδ. γάρ. Ὅταν διψῶσιν, ὑπάγουσιν εἰς πηγὴν ὕδατος, ὅπου ἔπιαν ἄλλοτε καὶ ἔσβεσαν τὴν δίψαν τῶν, καὶ ὑπάγουσι μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παύσωσιν ὁμοίως αὐτήν. Τὰ δὲ μικρότερα ἀκολουθοῦσι τοὺς γονεῖς τῶν εἰς τὴν πηγὴν κατὰ μίμησιν. Αἱ τοιαῦται πράξεις εἶναι καὶ λέγονται Ἐκούσιοι, καὶ Ἐλεύθεροι ἔτι, εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δύναται, ὑποπευόμενος ἐναντίον τι ἀπὸ ταύτας, νὰ τὰς ἀναβάλλῃ, καὶ μετὰ λογισμοῦ νὰ ἐκλέγῃ καὶ ἐκτελῇ ἔπειτα τὸ καλλίτερον.

Ἄλλὰ τὰ ζῶα καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πράττουσι πληθους μέγα πράξεων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ὀδηγοῦνται ἀπὸ ἰδέας, προαποκτημένας ἐξ ἀνατροφῆς καὶ πείρας, οὔτε ὀδηγοῦνται ἀπὸ μίμησιν, ἀλλ' ἀπλῶς κινούμενα κατ' ἀνάγκην φυσικὴν αὐτομάτως. Αἱ πράξεις αὗται οὐσαι ἀκούσιοι, αὐτοματικάι, καὶ κατ' ἀνάγκην, πηγάζουσιν ἀπὸ τὸν διοργανισμὸν τῶν ζῶων, ἦτοι τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν καὶ κατασκευὴν τῶν ὀργάνων τῶν, καὶ ἀπὸ τῆς περιστάσεως εἰς τὰς ὁποίας ἐτέθησαν, δηλονότι πηγάζουσιν ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτήν· διὸ καὶ ὀνομάζονται αὗται φυσικάι. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον φυσικάι καὶ αἱ ἐκούσιοι πράξεις, διὰ τοῦτο διαστῆλουσιν αὐτὰς οἱ νεώτεροι φυσιολογοὶ μὲ τὸ ὄνομα ἐνστιγματικὰς, καλοῦντες ἐνστιγμα (instinct) τὰς κεκρυμμένας αἰτίας τῶν τοιούτων πράξεων, ὡς ἐνστιγμένας καὶ ἐγκεχαραγμένας βαθέως εἰς τὸν διοργανισμὸν ἐκάστου ζώου.

Ἡ παρατήρησις τῶν ἐνστιγματικῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μάλιστα τῶν ζῶων, εἶναι καὶ διδακτικωτάτη καὶ ἑρπνοτάτη. Ὁ φιλόσοφος, ὁ νομοθέτης καὶ δεσπότης δὴποτε ἠθέλησε νὰ διευθύνῃ πράξεις ἀνθρώπων, ν' ἀναδρέψῃ αὐτοὺς ἢ ζῶα, παραμελήσας τὰ ἐνστιγματα, ἔπενεν εἰς σφάλματα μεγάλα. Ἐπειδὴ τὰ ἐνστιγματα εἶναι οἱ μυστικοὶ νόμοι, διὰ τῶν ὁποίων πρόνοια καὶ χεῖρ ἀόρατος διατηρεῖ τὰ ἀπειρα εἶδη καὶ ἄτομα τῶν ζῶων, ὅπως διὰ τῶν ἄλλων φυσικῶν νόμων συντηρεῖ τὸ σύμπαν τῶν κόσμων, διὰ νὰ δώσωμεν ἰδέαν σαφεστέραν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας τῶν ἐνστιγματικῶν πράξεων θέλομεν θέσει ὑπ' ὄψιν τῶν δείγματά τινα τῶν ἀξιολόγων καὶ θαυμασιῶν τούτων φαινομένων τῆς φύσεως.

Ἐκ τοῦ σκοποῦ, εἰς τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεται τὰ ἐνστιγματα ἢ φύσις, δύναται νὰ διαμεθεῖσιν εἰς δύο, τὰ πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀτόμου καὶ τὰ πρὸς διάδοσιν τοῦ εἶδους· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ γενικοὶ οὗτοι σκοποὶ ἔχουσιν ὑποτεταγμένους ἄλλους μερικοὺς, θέλομεν τὰ ἐκθέσει κατὰ μέρος, ὡς παρουσιασθεῖσιν εἰς τὴν μνήμην μας.

Ἐκλογὴ τόπου καὶ θέσεων. Ἡ νῆσσα καὶ ἡ χελώνη ἐξελεθῶσαι μόλις εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἔχουσαι ἔτι ὡδὴν θρύμματα ἐπὶ τῶν ῥίπτωνται εἰς τὸ ὕδωρ, ἅμα ἰδῶσιν αὐτὸ, καὶ πάραυτα κολυμβῶσι, πρὶν ἰδῶσιν ἄλλα κολυμβῶντα, ἢ λάβωσι προηγουμένως σκοπὸν καὶ ἰδέαν κολυμβήματος. Μόνον τὸ ὀργανικὸν τῶν ἐνστιγμάτων διεγειρόμενον ἀπὸ τὴν ἔρασιν καὶ τὴν ἀφήν τοῦ ὕδατος, ἐνεργεῖ ὅλον τοῦτο τὸ φαινόμενον.

Ἡ μὲν ἀγρία αἰξ, κέρη ταχύπους τῶν βράχων, προτιμᾷ νὰ διαιτᾷται ἐπὶ τῶν ὄρων ἀνεξάρτητος. Ὁ δὲ βαρὺς βοῦβαλος προτιμᾷ τοὺς καθύπευρους τόπους. Ὁ ἵπποπόταμος, τὰς ὄχθας τῶν μεγάλων ποταμῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, καὶ ὁ χοῖρος εἰς τοὺς βορβόρους καὶ ἀκαθαρσίας κυλιέται.

Τὰ πλανητικὰ πτηνὰ καὶ ὀφάρια κατ' ὠρισμένους τοῦ ἔτους καιροὺς μεταβαίνουν ἀγεληδὸν νὰ ζητήσωσι τὴν τροφὴν τῶν εἰς ἄλλα κλίματα.

Ὅμοια φαινόμενα παρατηροῦνται καὶ εἰς τὰ φυτὰ, τῶν ὁποίων ἕκαστον ἀνήκει εἰς κλίμα ἰδιαιτέρον θερμοκρασίας ὠρισμένης. Ὁ κισσὸς ἀναρρηχάται ἐπὶ τῶν βράχων καὶ ἐπὶ τῶν μεγάλων δένδρων. Ὁ ἰξὸς φύεται ἐπὶ ἄλλων δένδρων, μὴ θέλων νὰ τρέφεται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν γῆν. Ἐὰν κόκκος σίτου ἢ ἄλλου φυτοῦ τεθῆ ὑπὸ τὴν γῆν ἀντεστραμμένος οὕτως, ὥστε νὰ γεννηθῆ ἄνωθεν ἢ ῥίζα καὶ κάτωθεν ἢ καλάμη του, πάραυτα ἢ μὲν καλάμη ἀνυψοῦται εἰς τὸν ἀέρα καθέτως, ἢ δὲ ῥίζα στρεφομένη πρὸς τὰ κάτω, βυθίζεται εἰς τὴν γῆν. Ἡ πράσινος καὶ λεῖα ἐπιφάνεια τῶν φύλλων, ἧτις ἐκπνέει τὴν ἡμέραν ἀέρα ζεῖδωρον, ἀγαπᾷ νὰ βλέπῃ πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἢ δὲ λευκὴ καὶ χροῶδης, ἧτις ἀπορροῶν τὴν ὑγρασίαν, βλέπει πρὸς τὴν γῆν. Ἐὰν κάμψαντες κλάδον, ἀναστρέψωμεν τὴν θέσιν των καὶ φέρωμεν τὴν κάτω ἐπιφάνειαν ἄνω, θέλομεν ἰδεῖν τὸ φύλλον νὰ καμπθῆ αὐτομάτως καὶ ν' ἀναλάβῃ μεθ' ἡμέρας τὴν προτέραν φυσικὴν θέσιν του.

Εὐρεσις τῆς τροφῆς. Τὰ νεογνά τῶν μαστοφόρων ζώων, καὶ τὰ τυφλά γεννώμενα σκυλάκια, αἰσθανόμενα διὰ τῆς ὀσφρήσεως τοῦ γάλακτος τὴν ὀσμὴν, στρέφονται καὶ διευθύνονται πρὸς τοὺς μαστοὺς τῆς μητρὸς, τοὺς ὁποίους λαμβάνοντα εὐθὺς θηλάζουσι, καὶ ἐκτελοῦσιν ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας κινήσεις τῶν ὀργάνων πρὸς θήλασιν, μολονότι τόσον δυσκόλους εἰς τὴν ἐξήγησιν.

Τῶν ἐντόμων αἱ κάμποι, αἱ ὁποῖαι τρώγουν φύλλα συκαμηνέας, ἢ μὲν μεταξοκάμπη, ἄλλων δὲ φυτῶν αἱ ἄλλαι κάμποι, μεταμορφωθεῖσαι, εὐθὺς εὐρίσκουσι τὴν νέαν καὶ διάφορον παντάπασιν τροφὴν των, μολονότι ποτὲ δὲν τὴν ἐγέυθησαν, οὔτε οἱ γονεῖς των ζοῦν νὰ τὰς διδάξωσιν. Αἱ ψυχαὶ (πεταλοῦδες) γεννώμεναι ἀπὸ κάμπας, ἐξεύρουσι νὰ μεταχειρίζωνται ἀριστα τὴν προβοσκίδα των, καὶ δι' αὐτῆς νὰ βοῶσι τὸ νέκταρ τῶν ἀνθέων, τὸ ὁποῖον ἢ φύσις διώρισε τροφὴν εἰς τὴν νέαν των κατασκευασιν. Αἱ μέλισσαι ἐξερχόμεναι ἀδίδακτοι τῆς κυψέ-

λης, πίπτουσι εὐθὺς εἰς τὰ ἀνθή, ἀπὸ τὰ θηλυκὰ μόρια τῶν ὁποίων (Pistils) ἀπορροῶσι τὸ μέλι, καὶ ἀπὸ τὰ ἀρσενικὰ (étamines) συνάγουσι τὸ κηρίον καὶ ἐπανερχόμεναι εἰς τὴν κυψέλην πλάττουσι τὰς κηρίθρας γεωμετρικῶς, αὐτοδίδακτοι.

Τῶν σαρκοφάγων ζώων οἱ σκύμνοι δὲν δοκιμάζουσι διάφορα φυτὰ, ὁποῖα εἶναι εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ἔπειτα διάφορα ζῶα· ἀλλ' αὐτοδίδακτα ἅμα φανῆ ἔμπρὸς ἢ ἄγγρα των, ορμῶσιν εὐθὺς καὶ τὴν σπαράττουσιν. Ἡ μικρὰ αἰλουρος ἅμα ἴδῃ τὸν ποντικὸν, ὀρμᾷ καὶ πάραυτα τὸν ἀρπάξει.

Τὰ ὀρνίθια μόλις ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ ὄν καὶ τρέχουσι μετὰ σπουδῆς πρὸς τοὺς κόκκους, οὔτινας χρῆσιμεῦσιν καὶ ὡς τροφὴ των· τοὺς γνωρίζουσι δὲ καὶ ἀρπάξουσι ἀσφαλῶς, ὅπως αἱ ῥίζαι τῶν φυτῶν ἐντὸς τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος εὐρίσκουσι τὴν ἀρμόδιαν τροφὴν των· ἢ ὅσον ἐπιτυχῶς τὰ χυλοφόρα ἀγγεῖα ἐκλέγουσι τὰ μόρια τοῦ χυλοῦ ἀπὸ τὴν χωνεύθεσαν ὕλην τῶν ἐντέρων, καὶ ὅπως ἕκαστον ὄργανον τοῦ σώματος ἀρπάξει ἀπὸ τὸ αἷμα τὰ ἀρμόδια μέρη εἰς θρέψιν των.

Βιομηχανία. Ἡ μυρμηκολέαινα ἔχει ἐξ ἑσῆας πτέρυγας· ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου ἀποθέτει τὰ ὠὰ τῆς μέσα εἰς τὴν ἄμμον καὶ ἀποθνήσκει ἔπειτα· τὸ προσεχὲς ἕαρ ἐκθάλπει ἢ ἡλιακὴ θερμότης τὰ ὠὰ καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ καθέν τούτων ἔντομον ἄπτερον, ὁ μυρμηκολέων, μὲ μακρὰς σιαγόνας, πόδας ἐξ, κοιλίαν ὀγκώδη· Ὁ ὁποῖος εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησιν, χωρὶς νὰ ἴδῃ γονεῖς ἢ διδασκάλους, σκάπτει ὀπισθοδρομῶν ἐπὶ τῆς ἄμμου χωνίον δύο περίπου δακτύλων τὴν διάμετρον, καὶ ῥίπτων ἐξω τὴν ἄμμον βαθύνει αὐτὸ ἱκανῶς, κρύπτεται τελευταῖον εἰς τὸ βάθος τοῦ χωνίου, ἀφίνων μόνον ὀλίγον τῆς κεφαλῆς ἐξωθεν, καὶ ἐνεδρεῖ· μόλις διαβαίνων ἀπροφύλακτος μύρμηξ, γλιστρᾷ εἰς τὸ χωνίου τὰ χεῖλη, καὶ ὁ μυρμηκολέων τινάσσει ἐκ τοῦ βάθους ἄμμον πολλήν, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν σκοτίζει καὶ κρημνίζει κάτω, τὸν δαγκάνει μὲ τὰς χηλάς του,

τὸν πιπιλίζει καὶ ῥίπτει τὰ λείψανα μακρὰν διὰ νὰ μὴ φαίνωνται, τί ἔκαμεν. Ἐπισκευάζει τὸ χωνίον ἔπειτα καὶ κρυπτόμενος ἐξακολουθεῖ τὸ ληστρικὸν ἐπιτήδευμα τοῦτο εἰς δύο ἔτη. Ἐὰν θήλεα δὲ τούτου ἀποκτώσιν ἐν καιρῷ ἐξ πτέρυγας, καὶ γεννῶντα εἰς τὴν ἄμμον τὰ ὡὰ ἀποθνήσκουσιν ὡς ἡ μήτηρ των. Πέριξ τῆς Σμύρνης δύναται νὰ ἴδῃ τις πολλοὺς μυρμηκολέοντας εἰς τὰ χωνία των.

Ἐπεται Συνέχεια.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ.

Ἀγαπῶν κατὰ χρῆσιν τὴν πατρίδα μου, ἀφιερῶν εἰς αὐτὴν τοὺς μικροὺς μου τούτους στοχασμοὺς περὶ χρῆσεως τῶν Λουτρῶν, ἀποτέλεσμα πολλῶν χρόνων παρατηρήσεων εἰς τὰ διάφορα καταστήματα τὰ ὁποῖα ἐπεσκέφθην εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Γαλλίαν, ὡς καὶ τῆς ἰδίᾳ μου πείρας εἰς τὴν Συρίαν καὶ Αἴγυπτον. Προσφέρω δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ Δημόσιον, πεποιθὼς ὅτι θέλω δυνεῖσθαι νὰ ἀφαιρέσω διαφόρους καταχρήσεις ὡς πρὸς τὴν εἰδικὴν αὐτῶν χρῆσιν, καὶ νὰ λυτρώσω ἴσως κἀνὲν θῦμα τὸ ὁποῖον συχνάκις συμβαίνει, διότι ἡ παράβλεψις διαφορῶν ὑγιεινῶν ἀρχῶν ἢ ἡ κακὴ αὐτῶν χρῆσις, καταστάνει ἐπιβλαβὴ τὰ ἀποτελέσματα ὁποιοῦδήποτε Θεραπευτικοῦ μέσου, τὸ ὁποῖον ἐξ ἐναντίας τακτοποιούμενον δύναται νὰ ἐπιφέρει πλεῖστα καλὰ, καὶ ἴσως μάλιστα καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις εἶναι τὸ μόνον διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἄμεσον ἰατρειάν. Μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, οἵτινες μεταχειρίζονται τὰ λουτρά, ὄχι μόνον διὰ ὑγιεινὸν καὶ Θεραπευτικὸν σκοπὸν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διὰ πολυτέλειαν καὶ Φρησκευτικὸν ἔθιμον, καθεὶς, χωρὶς διάκρισιν ἡλικίας, γένους, καὶ φυσικῆς κράσεως, δίδεται ἀδιαφόρως εἰς τὰ λουτρά, εἴτε ψυχρὰ εἴτε θερμὰ κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ ἔτους, ἐξ οὗ καὶ αἱ βλάβαι εἶναι

συχνόταται. Καὶ τοῦτο κυρίως μὲ παρεκίνησε νὰ ὀμιλήσω, καὶ, διὰ νὰ γίνω κατὰ τι χρήσιμος εἰς τοὺς συμπολίτας μου, ἐπροτίμησα τὸ Περιοδικὸν τὴν Φιλολογίαν, τοῦ ὁποῖου ὁ Συντάκτης τοσοῦτον εὐμενὼς μὲ ἐπρόσφερε τὴν εὐνοίαν ταύτην.

Τοῦ σώματός μας ἡ βύθισις ἢ μέρος αὐτοῦ ἐντὸς ἄλλου τινὸς στοιχείου, πολλὰ διαφόρου τοῦ εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ζῆ, καλεῖται Λουτρόν. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἡ Θερμοκρασία τοῦ στοιχείου τούτου δύναται νὰ γένην διάφορος, διὰ τοῦτο τὸ λουτρό, εἶναι πολὺ ἢ ἕλιγον θερμὸν, ἢ τοῦ μέρους ἢ χλιαρὸν, θερμὸν, καὶ θερμότερον. Ἄν ἐλλάξῃ τὴν κατάστασίν του, δύναται νὰ ἦναι ὑγρὸν ἢ ἀτμῶδες. Λαμβάνει ἔπειτα διαφόρους ὀνομασίας, ἂν θέλωμεν νὰ παρατηρήσωμεν τὴν χημικὴν αὐτοῦ σύνθεσιν. Εἰς τὴν ὑγρὰν λεγομένην κατάστασιν ἐμπορεῖ τις νὰ μεταβάλλῃ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως τοῦ λουτροῦ, ἄλλοτε μὲν βυθίζων ὀλόκληρον τὸ σῶμα, ἢ μέρος αὐτοῦ, ἢ ἀργὰ ἢ ταχέως, ἄλλοτε δὲ ραντίζόμενος ἢ βρεχόμενος ἕως εἰς τὴν μέσην, ἢ βυθίζων τοὺς πόδας μόνον. Εἰς δὲ τὴν ἀτμώδη κατάστασιν, δύναται τὸ λουτρόν νὰ ἦναι, νῦν μὲν ἀπλοῦν, νῦν δὲ μεμιγμένον μετὰ ἰατρικῶν φαρμάκων, ὡς μεταβάλλεται καὶ ἡ Θερμοκρασία του.

Θερμὰ Λουτρά. Εἰς καλὸν βαθμὸν τῆς Θερμοκρασίας, ὅταν τις ἐμβαίη εἰς τὰ λουτρά τοῦ θερμοῦ ὕδατος, αἰσθάνεται τῶντι τοσοῦτον εὐάρεστον διερέθειν, ὡς τε βιάζεται ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ Θερμαντικὸν ὡς τὸ κυρίως διαφυλάττον τὴν ζωὴν του. Αἰσθάνεται κλονοῦν τινὰ εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα, καὶ γλυκεῖαν ἀτονίαν ἢ χαλῶνσιν διατρέχουσιν εἰς τὰ μέλη του. Αἰσθάνεται ὅτι ἔπαυσαν οἱ σπασμοί, αἱ κινήσεις, ἢ οἱ πόνοι, τὰ ὁποῖα πρὸ ὀλίγου τὸν κατετάραττον, καὶ, ἂν ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον μένη ἐντὸς τοῦ λουτροῦ εἶναι κατὰ τὸ ἀνῆκον μέτρον, βλέπει συχνάκις τὰ ἐπιθυμητὰ ἀποτελέσματα καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἀνθηροτάτης ὑγεί-

ας του. Πολλοὶ δύνανται νὰ υπομείνωσι τὰ λουτρά εἰς ὑπερβολικὴν θερμοκρασίαν, πλ ἢ τότε αἱ διερεθίσεις δὲν εἶναι εὐάρεστοι, γινώσκειται δυνάτοτατη ταραχὴ εἰς τὸ ἀρτηρικὸν σύστημα, τὴν ὁποίαν διαδέχεται ἰσχυρὸς παλμὸς τῆς καρδίας καὶ κτύπος εἰς τὰς μεγάλας ἀρτηρίας τοῦ λαιμοῦ, ἀκούεται θόρυβος εἰς τὰ ὦτα, προξενεῖται βαρὺς πονοκέφαλος, ἡ ἀναπνοή μας καταθλίβεται καὶ στενοχωρεῖται, τὸ δέρμα μας καλύπτεται ἀπὸ ἀρκετὸν ἰδρώτα, καὶ τελευταῖον ἐπέρχεται σφοδρὰ χάνωσις.

Μὲ τοιοῦτους νόμους τὸ θερμαντικὸν ἀναπτύσσεται εἰς πᾶν ζῶον, ὥστε εἰς τὰς μετρίως μεταβολάστῃς θερμοκρασίας, τὰ ἐσωτερικὰ ἐντόσθια τοῦ διαφυλάττου τὸ ἰδικόν των, καὶ παρεκτὸς τῶν ἄκρων μερῶν τοῦ σώματος, εἴτε εἰς θερμὰ λουτρά, εἴτε εἰς ψυχρά, ἡ ἐσωτερικὴ μας θερμοκρασία διατηρεῖται σχεδὸν ὁμοία. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν θερμῶν λουτρῶν εἶναι ἀρμοδιώτερα καὶ αἰσθανθητικώτερα εἰς τὸ δέρμα, καὶ τὸ ὄργανον τοῦτο ἔχει τὴν ευκολίαν καὶ νὰ ρουφῇ, καὶ ν' ἀποδιώκῃ τὰ ὑγρά τὰ ὁποῖα τὸ πλησιάζουν, καὶ μὲ μεγάλῃν ἢ μικράν ἐνέργειαν, κατὰ τὴν πυκνότητά τοῦ ὑγροῦ εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται βυθισμένον. Εἰς τὴν χρῆσιν λοιπὸν τῶν θερμῶν λουτρῶν ὄχι μόνον καταπραϋνόνται αἱ ἴνες τῶν μύων, καὶ ἐν γένει τὸ ὕψωμα τοῦ δέρματος, ἀλλ' αἰσθανόμεθα ἀκόμη ὀλιγωτέραν ἐπίτασιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ μας ὄργανα: ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος γινομένη τότε ταχτικώτερα μὲ τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ἐπιφέρει τὴν κατάπαυσιν τῶν ἀσθενειῶν αἰτινες ἐξαρτῶνται ἀπὸ μόνην κυρίως τὴν ἀνισοσταθμίαν αὐτῆς, καὶ οὕτω καταπαύομεν εἰς τὰ λουτρά τοὺς πόνους, τὰς ταραχὰς καὶ διερεθίσεις αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε μᾶς ἠνώχλουν. Πολλάκις δὲ τὰ λουτρά εἶναι τὸνικὰ, ἢ ἀντισπασματικά, ὅταν μᾶς ἀφαιρῶσι τὰς νευρικές συγχύσεις αἰτινες πρὶν μᾶς ἐτάραττον, ἢ καὶ ἄλλως, κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιράς καὶ διαφόρους ἄλλας περιστάσεις.

Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονήσωμεν ὅτι εἰς τὴν χρῆσιν τῶν θερμῶν λουτρῶν ἡ κυκλοφορία μας διπλασιάζεται, τῶστε καὶ διὰ τὴν ἀντενέργειαν τοῦ ἀγγειοσπασμοῦ συστήματος καὶ διὰ τὴν καταπράυνσιν τῶν ἰνῶν μας, ἡ κυκλοφορία γίνεται ἐνεργητικώτερα καὶ αὐξάνει ἡ θερμοκρασία εἰς τὰ μέρη ὑποπρότερον ἢ τὸν ἀργὴν καὶ ἀδύνατον. — Ὅσοι διὰ τὸ εἶδος τῶν ἐνασχολήσεων των, ἔχουσι δυνατὴν καὶ ἀμετρον γύμνασιν, καὶ μάλιστα ἂν κρυφία τις χρονικὴ ἀσθενεία ὑπάρχῃ ἐν αὐτοῖς, θέλουσιν ἀφελεῖσθαι τὰ μέγιστα ἂν μετὰ μετρίαν ἀνάπαυσιν μεταχειρίζονται τὰ θερμὰ λουτρά, καθὼς ἐξ ἐναντίας ὅταν τὸ ἐπάγγελμά μας μᾶς στερῇ ἀπ' ὁποιοῦν ποτε γυμνάσιον, διὰ νὰ κινήσωμεν εἰς ἐνέργειαν τὴν κυκλοφορίαν μας, θέλομεν πράξει καλῶς λαμβάνοντες τὸ λουτρόν. Αἱ γυναῖκες τῆς Ἀνατολῆς, διάγουσαι ζωὴν ἀργὴν εἰς τὰ χαλέμια, γνωρίζουσι ἀξιόλογα ποῖαν ἀνταμοιβὴν λαμβάνουσι ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν λουτρῶν. Ἡ ζωὴ ἡ ἀργὴ φέρει μεγίστην ἀνισοσταθμίαν εἰς τὴν κυκλοφορίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν γινώσκονται ἐμφράξεις εἰς τὰ τοσοῦτον ἀναγκαῖα διὰ τὴν ὑπαρξιν ἐντόσθια, καὶ διὰ τίνος διερεθίσεως συμβαίνουν πάμπολλα πάθη, τὰ ὁποῖα καταστίνονται ἀκολοίθως πηγαὶ ἄλλων κακῶν θανατηφόρων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὰ ὁποῖα δύναται τις νὰ ἀντιθέσῃ ὡς ἰσχυρὰν προφύλαξιν τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν λουτρῶν. Εἰς τὰς κλονικὰς καὶ σπασμώδεις ἀσθενείας, τόσον εἰς τὰ νεογέννητα ὡς καὶ εἰς τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, ποσάκις δὲν ἴδαμεν ἐξ ἀπροόπτου νὰ παύσῃ κάθε τι, μεταχειρισθέντες ἀσφαλῶς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν λουτρῶν;

Ὁ ἰατρὸς ὅστις γνωρίζει πόση στενὴ σχέσηις ὑπάρχει μετὰξὺ τοῦ δέρματος καὶ τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν παρατήρησιν ταύτην ἀνακαλύπτει τὰ κακὰ τῆς μεγάλης γλοιώδους ἐπιφανείας, ἀλλ' αὐτῆς ἀκόμη δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θεραπείαν. Ἔως καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς φλογιστικὰς ἀσθενείας τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ τοῦ μητρικοῦ συστήματος

ἂν κάμνη πρῶτον φλεβοτομίαν, εὐρίσκει τὰ λουτρά πολλά ὠφέλιμα, ὡς καὶ εἰς τὰ ἄπειρα πάθη τοῦ αὐτοῦ σωλήνος, τα ὁποῖα, χωρὶς νὰ ἴηαι φιλογιστικά, δὲν ἐπιδ' ἔχονται οὐδεμίαν Θεραπευτικὴν μέθοδον, καὶ δύνανται μόνον νὰ ὀλιγοστεύσωσιν ἢ νὰ καταπαύσωσι μὲ τὴν συγχὴν καὶ συνετὴν χρῆσιν τῶν λουτρῶν. Ἐὐφυτικὸν καὶ μεταλλικὸν βασιλείον μᾶς προσφέρει ἕλας αἰτινες ἐξαρτώμεναι ἢ διαλυόμεναι εἰς τὰ ὕδατα τῶν λουτρῶν ἀποτελοῦν τὰ μόνον βοηθητικὰ μέσα τῆς διαλειπούσης ὑγείας, εἰς τὴν σειρὰν τῶν παθῶν, τὰ ὁποῖα ἔλαβον τὴν ἔδραν των εἰς αὐτὸ τὸ δέρμα.—Ὅσοι διῆλθον τὰ νοσοκομεία τῆς Εὐρώπης, ἢ ἠθέλησαν εἰς ὅτινα δὴποτε τόπον νὰ σταθῶσι καὶ νὰ παρατηρήσωσι τὰς φάσεις τῶν παθῶν, καὶ νὰ ση.ειώσωσι τὰ φαινόμενα τῶν, οὗτοι δύνανται νὰ λάβωσι καθαράν ἰδέαν τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἐλεεινῆς ὑπάρξεως πολλῶν ἀθλιῶν. Ποσάκις, μὲ τὴν χρῆσιν τῶν ἰατρικῶν λουτρῶν, δὲν ἴδα νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς οἰκογενείας των τόσοι δυστυχεῖς οἵτινες ἦσαν καταδικασμένοι μακρὰν τρόπον τινὰ τῆς κοινωνίας, τὸ ὁποῖον ἦτο χεῖριστον καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου;

Ὅστις θέλη νὰ κάμη χρῆσιν τῶν λουτρῶν, πρέπει νὰ ἐξεύρῃ ὅτι διάφοραι περιστάσεις τὰ καταστένουσιν μᾶλλον βλαπτιὰ ἢ ὠφέλιμα. Εἶποεν ἀνυτέρω ὅτι τὰ λουτρά αὐξάνουσι τὴν κυκλοφορίαν. Διὰ τοῦτο, ὅσοι πάσχουν ἀπὸ αἰ. οἱστικῆς δυνατῆς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μεταχειρίζονται τὰ θερμὰ λουτρά, καθὼς καὶ ὅσοι ἐγεννήθησαν μὲ πληθωρικὴν κρᾶσιν, καὶ οἵτινες ἐπαπειλοῦνται ἀπὸ στάσιν τοῦ αἵματος εἰς τὴν κεφαλὴν, ἢ πάσχουν ἀπὸ πάθη ὀργανικὰ τοῦ ἀρτηριακοῦ συστήματος, ὡς ὅσοι εἶναι βεβαρῆται ἀπὸ πολυσαρκίαν. Αἱ γυναῖκες μᾶς πρέπει νὰ γνωρίζωσιν ὅτι εἰς τὰ εὐκολα καταμήνιά των, ὡς καὶ εἰς τὴν προχωρημένην περίοδον τῆς κυκλοφορίας των ἠθέλην εἶσθαι κάλλιον νὰ ἀποφεύγωσι τὴν χρῆσιν αὐτῶν. Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν δ' ἔτι μᾶλλον εἰς τοῦτο ὀφείλομεν νὰ κρατῶμεν

πάντοτε ὁμοίαν τὴν θερμοκρασίαν των, καὶ νὰ μένωμεν πολὺ ἢ ὀλίγον βυθισμένοι κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἀκόμη δὲ πρέπει νὰ προφυλαττώμεθα καὶ διὰ τὴν ὕβριν, ἥγουν ποτὲ καὶ πόσον πρέπει νὰ παίρνωμεν τὰ λουτρά. Πάντοτε πρέπει νὰ προτιμῶμεν τὰς 9 Π. Μ. ἥγουν τὰς 3 πρὶν τοῦ γεύματος καὶ τὰς 2 μετὰ τὸ πρόγευμα τὸ ὁποῖον συνειδίζομεν τὸ πρῶτ', καὶ ποτὲ μετὰ πολυτελὲς καὶ ἀφθονον γεῦμα. Εἶναι δὲ κινδυνώδες τὸ νὰ μεταχειρίζομεθα τὰ λουτρά καὶ μετὰ μακρὰν γύμνασιν τοῦ νοῦς καὶ τοῦ σώματος. Ἄν ὁ σκοπὸς μᾶς εἶναι νὰ ἀπολαύσωμεν ἀφθονον καὶ πολὺν ἰδρώτα, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰ λουτρά πρέπει νὰ σκεπαζώμεθα καλά, καὶ ν' ἀναπαυώμεθα καθ' ὅσον οὗτος ὁ ἰδρῶς ἐξακολουθεῖ. Πόσων καλῶν δὲ ἐστάθησαν πρόξενα τὰ λουτρά, εἰς τὴν τρομερὰν ἐπιδημίαν τῆς Ἀσιατικῆς Χολοῤῥοῖας, ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιβεβαιωθῶ εἰς τὴν τῶν 1831 κατὰ τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰς ἄλλας ἐπιδημίας, τὰς ὁποίας πολλάκις ἔτυχε νὰ ἴδω. Ἀπὸ τὴν μόνην δὲ προφύλαξιν τὴν ὁποίαν ἔλαβα νὰ αὐξήσω ἢ νὰ κρατήσω τὴν θερμοκρασίαν των, ἔπαυσαι πολλοὺς τὰ θανατηφόρα συμπτώματα τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προέρχονται ἀπὸ ὑπερβολικὴν συγκέντρωσιν τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος εἰς τὰ ἐντόσθια ἐξ ἧς γεννᾶται κατάθλιψις καὶ ἀκόμη εἰς τὰ νεῦρα.

Ἐλαβα προσέτι τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσω ἀξιόλογα ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν λουτρῶν εἰς τὰς ὀλεθρίους περιοδικὰς θέρμας, αἰτινες μ' ὄλον ἔτι ὁμοιάζουσι τὴν Ἀσιατικὴν χολοῤῥοῖαν εἰς τὴν προσβολὴν των, εὐκόλως ἀπατῶσι τὸν ἰατρὸν, ὥστε χάνει τὸν ἐν τῷ μεταξύ καιρὸν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὴν τέχνην του· καὶ εἰς τὰς ἀπάτας ταύτας φαίνεται ὅτι ἡ φύσις εὐαρεστεῖται νὰ κόπητὴ τὸ νῆμα εἰς τόσους δυστυχεῖς καὶ νὰ ματαιήσῃ τὰς ἐλπίδας.

Ταῦτα πρὸς μικρὰν νύξιν κατὰ τὸ παρὸν διὰ τὰ θερμὰ λουτρά. Ἀκολουθῶνς θέλω λαλήσει περὶ τῶν ἀτμοειδῶν καὶ τῶν ψυχρῶν λουτρῶν καὶ μάλιστα περὶ τῶν τῆς θαλάσσης.

N. Ναρίκος.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Μ. ΒΡΙΤΑΝΝΙΑΣ.

[Συνέχ. από Ἀρχ. 5. σελ. 145.]

Ἡ κά τω Βουλῇ ἢ ἡ Βουλὴ τῶν Κοινῶν σύγκειται ἐκ 600 ἀντιπροσώπων, ἐκλεγομένων ἐκ τοῦ κοινοῦ λαοῦ. Καὶ ἡ μὲν Ἀγγλία ἔχει 513 μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Κοινῶν, ἡ δὲ Σκωτία 45, καὶ ἡ Ἰρλανδία 100. Ὅταν ἔλθῃ ὁ διωρισμένος καιρὸς τῆς διαλύσεως τοῦ Συλλαλητηρίου, ἡ ὁ βασιλεὺς φελλήσῃ νὰ τὸ διαλύσῃ αὐτοπροαιρέτως, διευθύνει διάταγμά τι εἰς τὸν Sheriff, (ἢτοι ἀρχηγὸν) κάθε ἐπαρχίας καὶ εἰς τὸν maire (διοικητὴν ἢ ἐπιστάτην) κάθε πόλεως ἐκ τῶν ὅσοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ στέλλωσιν ἀντιπρόσωπον εἰς τὸ Συλλαλητήριον. Οὗτοι δὲ δηλοποιοῦσιν ἀμέσως εἰς τοὺς ἐλευθέρους εἰς ποῖον τόπον καὶ καιρὸν μέλλει νὰ γείνη ἡ ἐκλογή. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καθὼς ἀκόμη (ἀν ἔχωσι τὰ μέσα) καὶ τοῦ νὰ ἐκλέγονται, ἀνήκει εἰς τοὺς ὅσοι ἔχουσι ὑποστατικὸν ἢ οἶκον, ἅτινα δίδουσιν εἰς αὐτὸν τρεσάρακοντα σελήνια ἐτήσιον εἰσόδημα (free holders λεγομένους) καὶ εἰς τοὺς ἀπλῶς οἰκοκυρίους (house holders), ὅσοι τούλάχιστον κρατῶσιν οἶκον μὲ δέκα λιρ. στερλιν. ἐνοίκιον.

Ἡ ἐκλογή γίνεται εἰς δημοσίαν ἀγορὰν ἐνώπιον ὅλου τοῦ συνηγμένου λαοῦ. Ὁ ἀρχηγὸς προεδρεύει καθήμενος ἐπὶ τινος καθέδρας τῆς ἐπαρχίας ἢ πόλεως, ὧν ὄρκισμένος εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. Ἀκολούθως ἐξηγεῖ τὸν σκοπὸν τῆς συνάξεως, καὶ δίδει τὸ ἐλεύθερον εἰς ἕκαστον νὰ προβάλλῃ ὅντινα φελλήως ἀντιπρόσωπον τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἢ πόλεως. Προτείνει τότε καθεὶς τὸν φίλον του, καὶ ἂν μὲν δὲν γείνη ἀντιλογία εἰς τινα ἐκ μέρους τοῦ ὄχλου, καὶ ὅλοι σηκώσωσι τὴν χεῖρά των, ἐκλέγεται αὐτὸς νὰ υπάγῃ εἰς τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ ἐτήσιον εἰσόδημα ὑπὲρ τὰς διακοσίας πεντήκοντα λιρ. στερλιν. διότι ὅλα τὰ ἐν τούτῳ συμβαίοντα ἔξοδα εἶναι πρὸς βῆρος αὐτοῦ. Ἄλλως ὅμως, (καὶ τοῦτο συμβαίνει σχεδὸν πάντοτε) εἶναι ἀνάγκη ψηφηφορίας.

[Ἐπεται συνέχεια.]

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Πρὸς τὸν Κ. Ἀλέξανδρον Σούτσον.

Εἰς Κωνσταντινούπολι.

Καὶ ῥίπτω ἀπ' ἀνατολῶν τὸ βλέμμα εἰς τὴν δύσιν·
Βέλη φλογῶν ὁ ἥλιος ἐτόξευ' εἰς τὴν φύσιν.
Ἐμπρὸς μου τὸ παράλιον· ἐκεῖσε ἀπειρότης·
Σημεῖον πρόσκαιρον χαμαὶ· ἄνω αἰδιότης·
Ἡ μήτηρ—φύσις θάλλουσα τὰ τέκνα της ἐπάλει
Ἐπὶ τὰ δένδρα νὰ χαροῦν τὰ πράσινά της κάλλι.

Ἦν ἄκρα νηνεμία·

Ὁ σιγαλὸς αἰγιαλὸς ἠρέμει κ' ἐμειδία.

Τὸ ἄσμα τοῦ κορυδαλοῦ καὶ τὸ τῆς χελιδόνος
Τὸ οὖς καὶ τὴν καρδίαν μου ἐπρόσβαλαν συγχρόνως,
Ἀδάως ἔρωτας ἀγνοὺς κ' εὐθύμως κελαδοῦντα,
Καὶ τὴν σοφίαν πανσθενοῦς Δημιουργοῦ ἠμνοῦντα.
Μὲ τ' ἄσμα των ὁ ζέφυρος τὰς αὐράς του μιγνύει,
Καὶ ἡ πηγὴ ῥοχθίζουσα κρυστάλλους ἀναβρῦει.

Τοῦ κηπωροῦ αἰ στάμνοι

Πληροῦνται, καὶ κυπάρισσοι δροσίζονται καὶ θάμνοι.

Τοὺς καστανούς της ἔπαιξεν ὁ ζέφυρος βοστρύχους·
Κ' ἐπρόσεχεν εἰς τοὺς γλυκεῖς συρίζοντάς του ἤχους.
Ὡσεὶ παρθένος βασιλεὺς ἐπὶ στυλπνοῦ δαπέδου,
Ἡ νύμφη ἐπὶ χλοεροῦ τῆς ἐξοχῆς γηπέδου,
Ἐδῶθ' ἐκεῖσε ἔφερε τὸ ἐλαφρὸν της βῆμα,
Μ' ἐναερίου πλάσματος καὶ πρόσωπον καὶ σχῆμα·

Καὶ ὅταν ἐμειδία,

Ἐνσαρκωμένη ἔδειχεν θεὰ Ἐλευθερία.

Ὡ ἀγγελέ μου! ἔκραξα· θερμῶν καὶ ἀκουσίων
Κρουνοῖ, αἰφνῆδιοι κρουνοῖ κατέρρευσαν δακρῶν·
Ὡ ἀγγελέ μου! κ' ἔσπευσα μ' ὄρμην νὰ γονατίσω,
Καὶ τῶν ὡραίων της ποδῶν τὰ ἔχνη νὰ φιλήσω·
Μῆ! κράζει μὲ συγκίνησιν, μ' ἀρπάζει καὶ μὲ θάλλπει
Εἰς τὴν χρυσῆν ἀγκαλὴν της, ὡς τὴν σποδὸν ἢ κάλλι.

Οὐσία τῆς ζωῆς μου,

Καὶ ποίησις μοναδικὴ ὑπάρχεις τῆς ψυχῆς μου.

Καὶ τὸν **Π**ερὶ πλανώμενον ἀνοίγουσα μὲ δείχνει,
 Καὶ ὄμμα εἰς τὰ φύλλα τοῦ δακρυβρεγμένου ῥήχει.
 Μὲ στεναγμὸν ἐκφώνησε τὴν λέξιν, Ἄ γ λ α ῖ α !
 Καὶ πότε ἐκίτρινιζε, καὶ πότε ἔρουθρία.
 Τοῦ πιστοτέρου ἔρωτος ἀγὼν μὲ λέγει, ᾄσμα,
 Πλησίον φίλου ἔλαβε καὶ θάνατον καὶ μνήμα.
 Κ' ἐγὼ, κ' ἐγὼ εὐδαίμων
 Ἄν μ' εὗρισκε πλησίον σου ὁ τοῦ θανάτου δαίμων.

Κ' εἰς λυπηρὸς συλλογισμοὺς ἐκ νέου βυθισμένη,
 Ἀπέμεινεν ἀκίνητος Νιόβη πετρωμένη.
 Συγκεκομμένα λόγια προφέρει, καὶ τὸ ὄμμα
 Ὑψώνει πρὸς τοὺς οὐρανοὺς ἢ ῥίπτει εἰς τὸ χῶμα.
 Μὲ βίαν τῶν δακρῶν της ἐμπόδιζε τὰ ῥεῖθρα
 Ὡσεὶ χεϊμάρρους τ' ἀσθενῆ κ' ἐπισφαλῆ τῶν κλειθρα,
 Καὶ μαργαρίτας εἶδον
 Ἐπάνω τῶν παρθενικῶν ἀγῶν της βλεφαρίδων.

Σὲ προσκαλῶ, ἀμείλικτη τῆς δυστυχίας δαίμων !
 Σὲ προσκαλῶ θνητὸς ἐγὼ μακάριος κ' εὐδαίμων.
 Ἐλθέ, εἶμαι ἀτρόμητος εἰς τὰ πικρά σου βέλη.
 Ἡράσθην; εἶμαι εὐτυχῆς· ἐχάρην, δὲν μὲ μέλει.
 Δακρυρροῶν τὴν ἔβλεπα· οὐρὶ τοῦ παραδείσου
 Ὅμμα σιλφίδος μ' ἔρριπτε δακρυρροῶν ἐξίσου.
 Τὸ πάναγνόν της στόμα
 Τοῦ ῥόδου ἀθωότητα, τοῦ ῥόδου εἶχε χρῶμα.

Καὶ ἦτον ὄλη ποίησις καὶ ὄλη ἁρμονία·
 Τὸ ἰλαρὸν της πρόσωπον ὠχρία κ' ἔρουθρία·
 Καὶ σοβαρῶς λαμβάνουσα τὸ δεξιὸν μου χεῖρ,
 Τοῦ Σούτσου μ' ἐνθουσιασμὸν τὸ ὄνομα προφέρει·
 Καὶ λέγει, Μήτηρ ἢ Ἑλλάς λαμπρᾶς φυλῆς κ' εὐάνδρου,
 Μήτηρ ἐνδόξου αἰοῦ τοῦ Σούτσου Ἀλεξάνδρου,
 Πλησίον της ὡς μόνον
 Παρήγορον ἐπιθυμεῖ τὸν ψάλτην τῶν ἀγῶνων.

Ὡ Σούτσε ! τὰς ἡμέρας μας ἐκείνας ἐνθυμεῖσαι,
 Ὅτε φυλαὶ ἠρωϊκῶν στρατῶν ἐξοπλισθεῖσαι,
 Τὰ τρόπαιά των ἔστησαν εἰς ἐνδοξα ἐδάφη;
 Προγονικοὶ ἠνέωξαν γιγαντιαῖα τάφοι·
 Κ' ἡ γῆ ἢ πτωματοφόρτος ἐξημεσεν ἀρχαῖα
 Ὅστ' ἂ νὰ προσκυνήσωσι τὰ κόκκαλα τὰ νέα,
 Κ' ἰδοὺ συναντημένα
 Ἐντάμα καταβαίνουνσι τὸ μνήμα ἐνωμένα.

Ἀτρόμως τότε ἔρριπτες τὰ βέλη τῆς σατύρας,
 Καὶ τὰς νευρὰς ἐτάνυζες τῆς σοβαρᾶς σου λύρας·
 Καὶ στέφων τοὺς κροτάφους σου μὲ ῥόδα Μαραθῶνος,
 Συγχρόνως ἐνῶ ἔψαλλες τοὺς ὕμνους τοῦ ἀγῶνος,
 Τὸ δόρυ σου εἰς τὴν χολὴν τοῦ Γιουβενάλη βρέχων,
 Γραφίδα τῆς ἰσότητος εἰς χεῖράς σου κατέχων,
 Μ' ἀτρόμητον καρδίαν,
 Τὴν ἀρετὴν ἐξύμνησας τοξεύσας τὴν κακίαν.

Παρήλθ' ἐκείνη ἢ ἐποχή· ἄλλοι καιροὶ καὶ ἤθη·
 Ἡ γῆ μας ὑπὸ ξενικῶν ποδῶν κατεπατήθη·
 Ξένων φυλαὶ ἐμίαναν τὰ θεῖά μας ἐδάφη,
 Καὶ τῶν προγόνων ὑπ' ὀργῆς ἐσκίρτησαν οἱ τάφοι.
 Ἀπὸ τὴν Πνύκα διαρκῶν μέχρι τοῦ Παρθενῶνος
 Εἰς γίγας, λέγουν, φαίνεται, καὶ ἕτερος συγχρόνως
 Σχετλιασμὸν ἀφίνει
 Ἐκχέων λάμπιν ζοφεράν, ὡς ἢ ὠχρὰ σελήνη.

Καὶ εἶναι δύο φάσματα· τὸ μὲν ψυχρὸ ῥαγούσης
 Ἐλευθερίας, τ' ἄλλο δὲ Ἑλλάδος οἰμωζούσης.
 Σωροὶ σωροὶ προγονικῶν σκιῶν περιπετῶντες,
 Οὔτοι βοᾶς ἐκβάλλοντες, καὶ οὔτοι σιωπῶντες,
 Καὶ ἄκουσμα καὶ θέαμα ἀφίνουν τερατῶδες,
 Κ' ἢ θάλασσα τὸ κῦμά της βροντᾶ τρικυμιῶδες.
 Μορφή κοιμητηρίου,
 Ἡ τόπου παριστάνεται μορφή καταχθονίου.

Ἰερεμίας ποιητής, κατάπικρος καὶ ἐνθους,
 Διακροτῶ νεανικὴν, Ἑλλάς μου, λίραν πίνθους,
 Καὶ πλήρης ἀναμνήσεων, ζητῶ τὴν ἐρημίαν.
 Τῆς τεθλιμμένης σου Σιών θρησῶν τὴν δυστυχίαν.
 Εἰς τὴν μορφὴν τῆς φίλης μου τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς μου
 Μόνην τὴν σὴν φαντάζεται εἰκόνα, ὦ πατρίς μου!

Τῆς φίλης μου τὸ σῶμα

Σὲ παριστάνει, ἐνδυθὲν τὸ κυανοῦν μας χρῶμα.

Αἰφνίδια ἡ φίλη μου ὄξεϊται φωνὴν ῥήχει,
 Καὶ μετὴν χεῖρα πάλλουσαν πρὸς τὰς θαλάσσας δείχνει.
 Αὖρα ζεφύρου κυματεῖ ἀθάνα καὶ ὠραίαν
 Λέμβου τινὸς Ἑλληνικῆς τὴν κυανὴν σημαίαν.
 Τὸν οἰωνόν σου δέχομαι, τὴν εἶπα, καὶ μ' ἐκστάσεις
 Τὴν ἠσπαζόμεν, θεωρῶν τὴν κόιτην τῆς θαλάσσης.

ὦ οὐρανοί! ὅποια

Τριάς μαγευτικῆ, Ἑλλάς — Ἐρως — Ἐλευθερία!

Εἰς ἐρημίας ἤθελα τὴν φρίκην νὰ ἐκείμην,
 Ἥ εἰς ἀκτὴν Ἑλληνικὴν ἀμέριμνος νὰ ἤμην,
 Νὰ ἤκουα τῆς κλασικῆς θαλάσσης τῆς τὸν ῥόχθον,
 Ἐλευθερος περισπασμῶν καὶ θλίψεων καὶ μόχθων.
 Εἰς τὴν τερπνὴν τῆς φίλης μου ἐπακουμβῶν ἀγκάλην,
 Κόσμου χειμῶνος λησμονῶν τὴν θορυβώδη ζάλην
 Νὰ μελετῶ τὴν φύσιν,
 Νὰ ἀνυμνῶ τὸν ἔρωτα, τὸν Κτίστην, καὶ τὴν κτίσιν.

Τὴν φύσιν! πόση ἀβυσσος μελέτης! πόση ὕλη!
 Ἡ χεὶρ τοῦ Πλάστου δείχνεται καταφανῆς καὶ δῆλη.
 Τὴν φύσιν! ἀνθ' ἄλλοτε ἐνδύεται καὶ μῦρα,
 Καὶ ἄλλοτ' ἀσχημίζεται ὡσεὶ πρεσβύτες μοῖρα.
 Ὑμνεῖ τὰ ἔργα δι' αὐτῆς Δημιουργοῦ ἀρρήτου
 Ὁ χρόνος, κινητὴ εἰκὼν αἰῶνος ἀκινήτου (α)

(α) Εἰκόνα δ' ἐπινοεῖ (ὁ Θεὸς) κινητὴν εἰκόνα αἰῶνος ποιῆσαι, μί-
 νοτος αἰῶνος ἐν ἐνὶ, τοῦτον, ὃν δὴ χρόνον ὠνομάκαμεν. Πλ. Τιμ.

Μεγίστων, ἐλαχίστων

Ὅμαδες μέλπουν τὰς οἰδὰς τῆς Θεῖας μουσικῆς των.

Οἱ ἄνεμοι ξυρίζουσι τὴν γῆν καὶ τὰ πελάγη·
 Ἐφ' ὑψηλῶν σωρεῖονται ἀκρωρειῶν οἱ πάγοι·
 Ὁ ἥλιος διασκορπεῖ εἰς τόσας ἀποστάσεις
 Τῶν φλογερῶν ἀκτίνων του τὰς ἐχανθεῖς ἐκτάσεις,
 Καὶ ἡ ἀργυροσκέπαστος καὶ ἰλαρὰ σελήνη
 Τῆς φύσεως ἐκ περισσοῦ τὰ κάλλη μεγαλύνει

Τὰ ἀνθ' ἡμεῖς μειδιῶσιν,

Οἱ κάμποι πρασινίζουσιν, οἱ ἄνεμοι σκιρτοῦσιν.

Τὴν ἀπειρον σοφίαν του νὰ ἐπιδείξῃ θείων,
 Τὴν παντοδυναμίαν του ζηλοτυπῶν καὶ μέλλων
 Ἰσχυος μικρὸν τοῦ πανσθενοῦς μεγέθους του νὰ στήσῃ,
 Ἡυδόκησ' ὁ Δημιουργὸς τὸ πᾶν αὐτὸ νὰ κτίσῃ.
 Ὡ ἔργα ἀκατάληπτα! τοὺς οὐρανοὺς ὡς δῆγμα
 Ἐξήπλωσεν εἰς ἕκτασιν μὴ δεχομένην τέτρα,
 Ἀστέρων πλήθη σπεύρων,
 Πλήθη σωρῶν ἐν ἀκαρεῖ κτισμάτων παρενείρων.

Σκόλης—Θεὸς ὁ ἄνθρωπος, δύο γραμμὴ σημείων,
 Τὸ ὕλικόν καὶ αὐλὸν εἰς ἑαυτὸν μινύων!
 Τοῦ κοίλου στερεώματος καταμετρᾷ τὰ ὕψη,
 Καὶ εἰς τὴν ἄβυσσον ζητεῖ τὸ ὄμμα του νὰ ῥίψῃ·
 Ὑψῶται πρὸς τὸν Πλάστην του, καὶ μέχρι πρὸ ποδῶν του
 Ἐκπέμπει τῶν ἀμαρτωλῶν τὸν λίβανον εὐχῶν του,
 Καὶ μελετᾷ τὴν Θεῖαν
 Ἰσχὺν καὶ ἀγαθότητα καὶ δόξαν καὶ εὐσίαν.

Ὁ ἥλιος τὸ στάδιον ἀνύσας τῆς ἡμέρας
 Εἰς διαυγῆ ἐλοῖετο νερὰ, καὶ τῆς ἐσπέρας
 Τὸ λυκαυγὲς ἐπάλασε μετ' ἧς νυκτὸς τὰ σκότη.
 Ἡ φίλη μου παθητικὴν φωνὴν ἀφίνει πρώτη·

Τὸν πέπλον τῆς τὸν ἄπειρον ἢ νύξ πρὶν ἑξαπλώσῃ,
 Ἐλθὲ, μὲ λέγει, ἐξ ἡμῶν καθεὶς νά' ἀνυψώσῃ
 Πρὸς τὸν Δημιουργὸν μας
 Τὴν ποίησιν καὶ μουσικὴν τῶν νεαρῶν ψυχῶν μας.

Καὶ προσηυχῆθημεν . . . Μορφὴν ἀγγελικὴν μ' ἐφάνη
 Τὸ πρόσωπον τῆς φίλης μου ἐξαίφνης πῶς λαμβάνει.
 Παλμοὶ ἐτάρασσον σφοδροὶ τὰ ῥοδιὰ τῆς στήθη·
 Εἰς τὰς ἀγνάς τῆς παρειᾶς ἐρύθημα ἐχύθη·
 Ὅλη καρδιά καὶ ψυχὴ, πρὸς τ' ἄνω ὑψωμένη,
 Συγκεκομμένας ἐκφωνεῖ λέξεις προσευχομένη·
 " Πατρίς . . . Ἐλευθερία . . .
 " Ἀγνότης ἔρωτος . . . Ἑλλάς . . . Σοῦτσος . . . Ἴσονομία . . . "

ὦ Σοῦτσε! εἰς τοῦ ἔθνους μας τὴν γνώμην βασιλεύεις·
 Πᾶσαν ψυχὴν εὐαίσθητον ἐλκύεις καὶ μαγεύεις·
 Διπλὴν κιθάραν ἐκρουσας μὲ χεῖρα μακαρίαν·
 Τὸν ἔρωτα ἐξύμνησας καὶ τὴν ἐλευθερίαν·
 ὦ, χαῖρε! Βλέμμα ρίπτοντες εἰς τὰ λαμπρά σου ἔπη,
 Νὰ στέφωσιν οἱ Ἕλληνες τὸν κρόταφόν σου κρέπει
 Μὲ ἄνθη τοῦ ἀγῶνος,
 Ἡσὺ νὰ σὲ ῥαντίζωσι ῥόδα τοῦ Μαραθῶνος·

Ἡ φίλη μου σιωπηλὰ τὸ βῆμά τῆς ταχύνει·
 Σελήνη μελαγχολικὴ λάμψιν ὠχρὰν ἐκχύνει·
 Ὀρησκευτικὸν ἀνέλαβεν ἡ φύσις χαρακτῆρα,
 Κ' ἡ νύξ ἐξέτειν' ἐπὶ γῆς τὴν μέλαινάν τῆς χεῖρα.
 Στιγμαὶ, στιγμαὶ μαγευτικά! Ἄθροά ἡ ψυχὴ μου
 Ἐξέφυγεν ὡς οἰμωγὴ τῆς σκυθροπῆς ἐρήμου . . .
 Μὲ ἐκύτταξεν ἡ φίλη,
 Καὶ στεναγμὸς ἐξέπνευσεν εἰς τὰ τερπνά τῆς χεῖλη,
 Ἐν Κυθωνίαις τὴν 20 Ἰουνίου 1841.

N. I. ΣΑΛΤΕΛΗΣ.

☞ Οἱ ἀνωτέρω στίχοι ἐκδιδόμενοι ἤδη κατὰ φιλικὴν αἴτησιν,
 δικαιολογοῦσι τὸν Ποιητὴν των ὡς πρὸς τὸ πάρεληκτὸς τῆς χρο-
 νολογίας